

Under Dusken

STUDENTAVISA I TRONDHEIM NR. 10 - 100. ÅRGANG

26. AUGUST - 9. SEPTEMBER 2014

Cannabis på campus

Møt studentene som dealer på deltid s.18

På jakt etter pensum?
– Her får du tipsene s.6

Studentmat
– Vi kårer byens beste burger s. 40

Krigsherjede Sør-Sudan
– Livet som aspirant i Utenriksdepartementet s. 14

GULL OG GRØNNE SKOGER

Møt studentene bak Vepak AS

LES NOVELLEN KASSETTEN

Matematikkstudent vant Under Duskens novellekonkurranse

- 03
- Nyhetskommentar: Alkoholbarrieren
- 04
- Siden sist
- 06
- Nyhet: Hva skal du tenke på når du kjøper pensum?
- 08
- Nyhet: HiST og NTNU kan slås sammen
- 09
- Nyhet: Studenter – ikke valutaspekulanter
- 10
- Nyhet: Vedrørende pakking av ved
- 12
- Nyhet: Hamideh vil ta opp kampen i retten
- 14
- Internasjonalt: Juba som førstevalget
- 18
- Aktualiteten: Selger cannabis på campus
- 24
- Portrett: Sivert Bjørnstad
- 27
- Sidespor: Til ettertanke
- 28
- Småreportasje: Et lite stykke Norge
- 30
- UD 100 år
- 32
- Kulturkommentar: Ta ungdommen tilbake
- 33
- Kulturprofil: Carl Frode Tiller
- 34
- Kulturnyhet: Rake visningsrom bort fra Elgesetergate
- 35
- Kulturnyhet: Mattestudent vinner skrivekonkurranse
- 36
- Novelle: Kassetten
- 38
- Kulturtegn: Naken dame, påkledd mann
- 40
- Anmeldelse: På burgerbefaring gjennom byen
- 43
- Musikk: From Norway to Broadway
- 44
- Musikkanmeldelse: Stilig hoftefeste frå 1967

Under Dusken

Singsakerbakken 2E,
7030 Trondheim
E-post: ud@underdusken.no
annonse@underdusken.no

Under Dusken er elt sjølvstendig organ for studentar, utgitt av Studentmediene i Trondheim AS. Under Dusken blir delt ut gratis på lærestader i Trondheim med medlemsrett i Studentersamfundet. Under Dusken kjem ut åtte gongar i semesteret. Redaktøren vel sjølv sin redaksjon.

Under Dusken arbeider etter reglane i Vær Varsam-plakaten for god presseetikk. Dei som føler seg urettmessig ramma av omtale i avisa, vert oppfordra til å kontakte redaksjonen.

[facebook.com/underdusken](https://www.facebook.com/underdusken)
[@UnderDusken](https://www.instagram.com/UnderDusken)

REDAKSJON

REDAKTØR UNDER DUSKEN
Synne Hammervik - Tlf: 95520352

ANSVARLEG REDAKTØR
STUDENTMEDIENE I TRONDHEIM AS
Inga Skogvold Rygg - Tlf: 918 23 546

NESTLEDER UNDER DUSKEN
Anette Sivertstøl

NYHETSREDAKTØR
Trine Selle - Tlf: 905 05 239

POLITISK REDAKTØR
Jørgen Benkholt - Tlf: 954 96 291

REPORTASJEREKTAØR
Aksel Borgen - Tlf: 452 10 527

KULTURREDAKTØR
Maria Birkeland Olerud - Tlf: 979 82 692

FOTOREDAKTØR
Katinka Goffin - Tlf: 97731371

GRAFISK ANSVARLIG
Andrea Gjerde

ILLUSTRASJONSSJEF
Iria Samuelstuen

DEBATTREDAKTØR
Ingrid Vik Bakken

IT-SJEF
Stein Otto Svorstøl

GIJENGSJEF
Maren Kronlund - Tlf: 469 68 063

DAGLIG LEDER
Kaja Felix Sønsliden - Tlf: 993 80 530

DESKERE
Ida Jønsberg, Signe Karmhus, Stine Mari Male,
Emil Flakk, Finn Brynstad, Kjersti Litlekare, Chris-
tian Danielsen

JOURNALISTER
Øystein Fandrem, Torjus Lunder Bredvold, Vilde
Boberg Svineng, Karina Solheim Helene Mariussen
Linn Evjemo, Mathias Kristiansen, Sigurd Oppgård,
Amanda Roland, Daniel Guanio, Maria Birkeland
Olerud, Emil Flakk, Marie Sigstad, Lars Erik Andre-
assen, Ingrid Vik Bakken, Marin Gundersen, Ola
Krogh Halvorsen, Jørgen Benkholt, Kyrre Ryeng,
Erland Årstøl, Borghild Kristensen, Daniel Nylend,
Siri Overn, Marius Flatås, Trine Selle, Inga Skog-
vold Rygg

FOTOGRAFER
Eivind Sandodden Kise, Katinka Goffin, Amalie
Stokkan, Eirik Vole Rye

ILLUSTRATØRER
Trude Bakken Telle, Iria Samuelstuen, Christian
Høkaas, Camilla Dahlstrøm

GRAFISKE MEDARBEIDERE
Andrea Gjerde, Mari Aarsund Klokke, Emil Flakk

KORREKTURSJEF
Finn Brynstad

KORREKTUR
Halvor Bjørntvedt, Finn Brynstad, Emil Flakk,
Kyrre Ryeng

FORSIDE
Katinka Goffin

7777

LEDER

Cannabis skremmer ikke studentene

I et presset jobbmarked for studenter, er det noen som velger en uvanlig vei for å tjene til studentlivets opphold. Når du kan selge cannabis fra din egen leilighet og tjene opp mot 8000 kroner i måneden, frister kanskje ikke jobben bak kassa på Rimi så mye. Behaglig, men ulovlig. På tross av at å røyke hasj er lovstridig, er markedet stort. I hovedreportasjen i dette nummeret av Under Dusken kommer det tydelig fram at salg av hasj i Trondheim er omfattende, og tilgangen enkel. Det er bekymringsverdig at så mange av trondheimsstudentene velger å røyke cannabis.

Hasjdebatten har rast i flere år, men nyere forskning har ennå ikke funnet konkrete bevis på hvor helsefarlig hasj kan være. Farlig eller ufarlig, så har cannabisrøykingen likevel en stor innflytelse i det sosiale livet. Hasj er gjerne en inngang til et mer belasta miljø, og veien til alvorligere rusmidler er kortere. Mange kan ende opp med å droppe studier og kutte kontakten med studievenner. Selv om forskningen ikke er god nok til å fastlå fysisk avhengighet, er det ingen tvil om at man kan oppleve akutte psykotiske reaksjoner. De aller fleste er klar over den mulige risikoen ved å røyke cannabis, men det ser ikke ut til å skremme studentene.

Holdningen om at hasj er greit står sterkt blant unge, og her kan vi nok takke populærkulturen. Det florerer av tv-serier der helten bruker dop og de kule røyker hasj, og dette påvirker selvsagt unge mennesker. Når vi blir eksponert for denne holdningen, gir det grobunn for et marked hvor unge mennesker også kan se sitt snitt til å tjene 8000 kroner i måneden.

Knut er en av studentene som dealer hasj her i byen. Knut sier i reportasjen at hasj er det samme som alkohol, bare sunnere. Men mye tyder på at hasjrøykere ofte leser forskning selektivt. Det samme gjør nok motstanderne. Retorikken i den betente legaliseringsdebatten har gjort at diskusjonen står i stampe. I mellomtiden fortsetter trondheimsstudentene med sin ulovlige deltidsjobb.

ANETTE SIVERTSTØL

Illustrasjon: Trude Telle

Alkoholbarrieren

Det er mange smålitne fadderbarn i Trondheim for tiden. To uker med tett program tar på, spesielt når alt er nytt. Men nå er opptaksprøver bestått, vennskapsbånd knyttet og alkohol drukket. Mye alkohol.

INGA SKOGVOLD RYGG

Ansvarlig redaktør

NYHETSKOMMENTAR

Det er ikke til å komme unna at fadderukene har en rimelig høy alkoholprosent. Selv om det har vært mye fokus på å ikke ha fokus på alkohol de siste årene, er det fremdeles mange som ser på fadderperioden som en forlengelse av russetiden. Og drikkepresset er der, til tross for mange gode tiltak.

Man kan se på teorier om introverte og ekstroverte, sosiale normer eller ulike roller i en ny gruppedynamikk. Men til syvende og sist kan det sies ganske enkelt: en del av befolkningen synes det å bli kjent i en helt ny gruppe gjennom to uker med festing og aktiviteter i større grupper er slit-somt. Også denne delen av befolkningen må gjennom fadderuka. Kan man forvente at alle passer inn i den malen som er satt?

Likevel: det ser bedre og bedre ut. Før årets fadderperiode gikk Fadderutvalget og Quak ut i Adresseavisen og sa at de ønsket å fjerne drikkepresset gjennom å legge mer opp til alkoholfrie arrangement.

Fadderutvalget tallfestet til og med dette målet: halvparten av arrangementene deres skulle være alkoholfrie.

Det er godt nytt for den delen av studentmassen som ikke synes to uker med flatfyll høres ut som en ålreit måte å bli kjent med folk på. Det ser nemlig ut til å være en tydelig sammenheng mellom hvor godt man trives i fadderuken din var og hvor godt du trives senere, blant annet dokumentert i Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (Shot) fra 2010.

Dersom det er slik at konsekvensene av å falle utenfor fadderuka er så store som de virker, må det enda større endringer til. Det trenger ikke å kreve så store tiltak å gi en tryg-gere og bedre velkomst til de som ikke trives med ordningen slik den er nå. Mindre grupper, tettere oppføl-ging, flere aktiviteter hvor det ikke er naturlig å ta med alkohol, uten det store fokuset på at det skal være alkoholfritt. Eller man kan teste ut så radikale ting som å ta et par koseøl, uten å bli full. Men det er kanskje

for mye å forlange av innbyggerne i en nasjon hvis drikkekultur får delta-kerne i Jersey Shore til å framstå som konservative søndagsskolekristne.

Mye gjør fadderordningene alle-rede, og mye er gjort de siste årene. Det blir derfor interessant å si hva den neste helse- og trivselsundersøkelsen, Shot 2104, sier når den lanseres 3. september. Hvor mye har tiltakene som er gjort de siste årene hatt å si?

Til alle dere som sitter der etter fadderuken og ikke har fått hundre nye venner på Facebook finnes det likevel håp. Men det vil kreve mer av deg. Når de sosiale klikkene allerede har oppstått kan det være vanskelig å komme seg inn. Du må være med på alt og alltid si ja når du blir spurt. Være frampå, være morsom, være sosial. Hvis ikke risikerer du å sitte der som en del av statistikken: den statistikken som forteller oss at 26 prosent av studentene føler seg ensomme i det som skal være den beste tiden av livet.

NYHET

Siden SIST:

Jentene flokker til real- og teknologifagene

Ved de femårige masterutdanningene i teknologifagene er den samlede jenteandelen 41 prosent. Til sammenligning var denne andelen nede i 30,5 prosent så sent som i 2010. For første gang er nå mer enn fire av ti som får plass ved teknologifagene jenter.

Jenny Roen Bjordal er en av 190 nye masterstudenter ved NTNUs byggfaglinje. Med en jenteandel på 42 prosent, ligger byggfag nå over det samlede snittet på teknologifagene som helhet.

– Jeg bestemte meg tidlig for å studere i Trondheim, og har alltid syntes at konstruksjoner er veldig spennende. Valget om å søke bygg ble tatt etter et besøk på NTNUs jentedag, forteller Bjordal.

Trond Giske blir student ved NTNU

Tidligere næringsminister Trond Giske (Ap) er tilbake på skolebenken, ifølge Adressa. Han ble aldri ferdig med hovedfag i statsvitenskap før politikken kallet. Nå har han på nytt begynt ved NTNU. 47-åringen tar 15 studiepoeng i demokratiteori på mastergradsnivå i statsvitenskap. – Jeg fant ut at vi kunne sette av litt tid til å oppdatere meg, lese litt og finne ut hva som skjer på forskningsfronten i statsvitenskap, sier Giske. Han har forelesninger to ganger i uken, og skal levere hjemmeeksamen.

0... studentpolitikere i Studenttinget med ikke-norsk bakgrunn.

Faksimiler: nrk.no

Politiet bekymret etter massiv studentfyll i Midtbyen

De siste to ukene har det vært svært mange studenter som har deltatt på diverse fadderarrangement rundt i byen. – Det har gått rimelig greit til tross for at det har vært mange studenter ute på byen. Dessverre er det stor beruselsesgrad blant de aller fleste studentene, noe som vi synes er beklagelig, sier Stasjonssjef Arve Nordtvedt ved Sentrum politistasjon i Trondheim til Adressa. Enkelte patruljer har også vært bekymret fordi de har sett mange kvinnelige studenter som har vært godt beruset vandre alene ut av byen. – Vi har flere ganger forsøkt å formidle at kvinner ikke bør gå alene hjem. Risikoen for et overgrep blir større når de ikke går sammen med noen, forteller han.

Vennlig hilsen kunnskapsministeren

Dette var innpakningen når Torbjørn Røe Isaksen ønsket velkommen til skolestart i elevdagboken til videregående skoler i Møre og Romsdal.

Les mer om framstilling av kjønn i media på side 39.

Bildet av Noam Chomsky i forrige utagave av Under Dusken var tatt av Andrew Rusk (CC 2.0 flick.com)

UD FOR

75 ÅR SIDEN

Frihetens arv skal av slektene økes. Den beste tradisjon i våre studentersamfunn er knyttet til denne samme retten til fri menneskeytring i demokratiske former.

25 ÅR SIDEN

Når en har vært upopulær masekråke og kateball mellom offentlige kontor, stått på ungbo-lista i seks måneder, ligget i suppekø utenfor samskipnaden natta før de skulle dele ut sine boliger, ringt på utallige bolig-til-leie-annonser i Adressa, og kun fått slibrige forslag og tilbud om dødsdyr krypinn på Heimdal og i Hommelvik som svar på egne annonser.

10 ÅR SIDEN

De hvite flekkene på globusen finnes altså ikke mer, annet enn som sæd-flekke etter onanerende backpackere. Verden synes uttømt, utronket. Det er ingen nye tall og sette inn i kombinasjoner. Fusjon er det nye skråll. Man lar energien strømme videre gjennom sitt korte liv og ser den uttape seg ut i universets ytterrand.

Besøk vår spesialbutikk for klatring ved Gamle Bybro

- Norges garantert beste pris på Klatrepakke
- Trondheims største utvalg
- Vi tilbyr også skred og padlekurs

Åpningstider 11-17.45 (16)

www.ute.no

NYE UTE-HALLEN

En av Norges flotteste klatrehaller med vegger på 17, 16, 13 og 11m og mer enn 130 ulike ruter. Trondheims tauklatrehall ligger naturskjønt til ved Ladehammeren.

- Klatrekurs hver uke
- Mer enn 140 ruter
- Årskort m. stud. rabatt

“ Da jeg var sju år, fikk jeg 48 kroner av pappa for å ikke grine hos tannlegen.

Nå får jeg 480 kroner i avslag!

tannlinikken) dine tenner

Kampanjetilbud til alle studenter.

Vi gir over 50 % rabatt på undersøkelsen for alle studenter. Din pris blir kr. 450,- for undersøkelse med to røntgenbilder og enkel tannrens. (ordinært kr. 930,-). Ved ytteligere oppfølging får du 10 % på alle tjenester.

Referer til dette tilbudet når du bestiller time. Vi gleder oss til å ta i mot deg!

Ansvarlig tannlege: Arnt Einar Andersen MNTF

–Fordi mennesker skal smile

Besøksadresse:
Trondheim Torg
Kongens gate 11
7013 Trondheim

Telefon: 73 99 19 99
SMS: Send “Ring” til 2007
resepsjonen@tannklinikken.net
www.tannklinikken.net

Åpningstider:
Man. - tors.: 07:00 – 19:00
Fredag: 07:00 – 16:00

Slik kjøper du brukte bøker smart

Norske studenter bruker flere tusen kroner på lærerbøker i året. Det kan være mye å spare på bruktmarkedet. Her er noen tips for deg som vil kjøpe bøker utenfor bokhandelen.

BRUKTBØKER

TEKST: **Daniel Nyland**
FOTO: **Katinka Goffin**
ILLU.: **Iria Samuelstuen**

Studenter strømmer inn og ut av bokhandelene på campus. Inn med kjøpelyst, og ut med poser fulle av pensumbøker og bankkort tappet for stipend. Nye bøker kan koste mye for en fattig student, og mange bruker store deler av budsjettet sitt på pensumbøker i begynnelsen av semesteret.

Det billige markedet

Det finnes en billigere løsning for de som er villige til å lete litt lenger enn i hyllene i bokhandelen, eller på bokhandelens nettsider. Bruktmarked i form av både oppslagstavler og nettsider er en god løsning for de som vil spare litt penger, og likevel få tak i den litteraturen man trenger.

Prisene på brukte bøker

varierer, men mange steder kan man finne pent brukte bøker til halv pris, og ofte mindre. Et godt eksempel er boka *Det tenkende mennesket*, som alle studenter på universitetsnivå har som pensum i det obligatoriske emnet ex.phil. I Akademikas nettbutikk koster denne boka 446 kroner ny. På nett ligger mange brukte eksemplarer ute til under halv pris.

Let på forskjellige steder

For å unngå å bli lurt, er det nyttig å se på priser i nettbutikker, på oppslagstavler og på forskjellige nettbaserte bruktmarked. Se hvor mye boka koster ny ulike steder, og sammenlign denne prisen med det den koster brukt. Ved kjøp av en brukt bok kan det også være smart å se på hvilken stand boka er i. På bruktmarked på nett er det ofte en skala som indikerer hvilken forfatning boka er i. På denne måten kan man lettere vurdere pris i

forhold til standard, og finne det alternativet som passer både sitt ønskede kvalitetsnivå og lommeboka.

– Vær varsom

Å kjøpe brukte bøker er selvsagt ikke risikofritt. Man bør merke seg at det ofte finnes flere utgaver av samme bok. Selv om det i mange tilfeller er mye av det samme som står i en eldre utgave som i den nyeste utgaven, kan man gå glipp av viktig teori med en gammel bok. Er du i tvil om den er av riktig utgave, sjekk ISBN-nummeret for å bli sikker på at boka er den som står på pensum.

Pensum kan også endre seg fra år til år. Derfor kan det være lurt å vente til pensum for inneværende semester er fastsatt, før handelen begynner. Det er kjedelig å kjøpe bøker en ikke har brukt for, og som det heller kanskje ikke er mulig å få solgt igjen.

Dette er rettighetene dine
I følge Forbrukerrådet har kjøper i utgangspunktet rett til å klage om varen er i dårligere stand enn det avtalen tilsier. I tilfeller hvor kjøper møter selger personlig, kan det være nyttig å se litt i boka for å undersøke om den er i den stand som selgeren har reklamert. Om man mot formodning finner ut etter noen måneder at boka er tilgriset, eller i dårligere stand på en annen måte, er det likevel vanskelig å klage. Dette er fordi avviket er noe kjøper burde lagt merke til i det handelen fant sted.

Forbrukerrådet anbefaler å skrive kontrakt om man skal handle mange bøker av samme person. Dette er for å unngå å

bruke mye penger på noe som er ubrukelig, og for å forsikre seg om at man ikke blir lurt.

Om kjøper får boka sendt via posten vil det være enklere å klage. Da har selgeren brutt avtalen dersom boka er i dårligere stand enn det som var avtalt eller reklamert. Kjøper kan da kreve å få prisavslag på boka, eller å heve kjøpet fullstendig. Forbrukerrådet anbefaler alltid å bruke en sikker form for betaling, som for eksempel PayPal, da det kan være vanskelig å klage om pengene er overført direkte til selgeren. Ved en sikker betalingsløsning kan overføringen fryses om boka ikke lever opp til de forventede standardene. **UD**

NETTSTEDER FOR BRUKTBØKER

- Facebooks kjøps- og salgsgupper, for eksempel siden «Kjøp/salg/bytte/gi bort - Trondheim»
- Finn.no. Her finnes også sider hvor alt fra møbler til hvitevarer gis bort.
- ibok.no.
- Linjeforeningenes facebook-grupper.
- dittpensum.no

Når du må kjøpe nytt

Det er betydelige forskjeller på hvor mye studentene bruker på pensum fra fag til fag. En stikkprøve gjennomført av Bergens Tidende for høsten 2014, viser at sykepleierstudenter i Bergen må ut med 7.000 kroner første semester, mens førsteårsstudenter ved NHH bruker 2.500 kroner.

Noen studenter opplever å måtte sette av betydelige summer til fagbøker. Pensumlisten i enkelte fag endres også fra år til år, og det er viktig å være oppmerksom på dette. Mange bøker kommer i reviderte utgaver, og mange oppfordres til å kjøpe den nyeste utgaven, siden det kan være relevant for eksamen.

Hvis du ønsker å starte med blanke ark og kjøpe nye bøker kan du likevel spare litt penger ved å følge noen tips.

PRISKALKULATOR

Ved å benytte deg av en priskalkulator på nett, kan du enkelt sammenligne priser fra nettbokhandlere og finne det billigste alternativet. Kelkoo.com og Bokfunn.no tilbyr denne tjenesten. Bare husk at fraktkostnader kommer ved siden av når du handler på nett.

AMAZON

Hvis pensumet ditt består av engelskspråkelige bøker og du ønsker å kjøpe nytt, bør du sjekke Amazon.com. Her finner du rimelige fagbøker og en fraktkostnad på kun 24 kroner. Leveringstiden til Norge er 13 til 30 dager, men for bøker de har på lager pleier det å ta under to uker.

Det er verdt å legge merke til at man ikke behøver å betale toll for import av fagbøker, så man kan trygt bestille bøker for mer enn tollgrensen på 200 kroner.

KOMPENDIER

På pensumlister til de fleste fag finner man ikke kun fagbøker, men også kompendier. I disse finner man viktige artikler som er tilleggslitteratur i faget. På grunn av kostnader knyttet til rettigheter, kan studenter risikere å måtte betale over 900 kroner for et enkeltkompendium. Dette er en utgift man må tenke på når man planlegger budsjettet.

Hvorfor ikke kjøpe brukt tenker du kanskje? Ikke alle studenter vet at de bryter Kopinors kopieringsavtale hvis de selger eller låner ut brukte kompendier.

E-BØKER

Stadig flere nettbokhandlere tilbyr pensumbøker elektronisk.

På nettsiden bookboon.com kan man laste ned 1000 gratis e-bøker. Her finner man pensumbøker for blant annet ingeniør-, språk- og økonomifag.

En annen gratis løsning er å låne e-bøker på biblioteket. NTNU Universitetsbiblioteket har kjøpt over 500.000 e-bøker, som man enten kan låne eller lese direkte i nettleseren hvis man er koblet til NTNUs datanett. Trondheim folkebibliotek tilbyr også e-bøker til lån.

DEL MED VENNER

Hvis pensumlista inneholder bøker der bare noe av stoffet må leses, kan du være litt frampå. Gjør en avtale med sidemannen i forelesningsalen. Del på utgiftene og la bøkene gå på rundgang.

Det er også koslig å besøke trondheims biblioteker og låne bøker.

Lover bokhandel på campus

I vår solgte SiT Akademika. Nå lover de nye eierne Vigmostad og Bjørke AS å fremdelse satse på bokhandel på campus – så lenge studentene bruker den.

AKADEMIKA

TEKST: **Siri Overn**

Det var ingen hemmelighet at det hadde gått dårlig for Akademika en stund, og derfor så SiT seg nødt til å investere store beløp i bokhandelen. Kommunikasjonsdirektør Halvard Danielsen lover likevel at denne pengebruken ikke påvirket SiTs øvrige virksomhet.

– Da Akademika gikk med underskudd var det overskuddet fra driften av Tapir som ble brukt. Dette var midler som hadde blitt lagt til side med tanke på

mulige framtidige økonomiske utfordringer, sier Danielsen.

Han legger likevel ikke skjul på at pengene kunne vært benyttet til andre studentformål dersom de ikke hadde gått tapt gjennom Akademikas virksomhet.

Forlagshuset Vigmostad og Bjørke, som overtok som eier i mars 2014, har tidligere vært tilbakeholdne med å gi informasjon om den nye driften av Akademika. Blant de mange ubesvarte spørsmål er blant annet hvorvidt bokhandelene vil dra nytte av like gunstige leievilkår som SiT hadde.

Redder dagen

Forlegger Arnstein Bjørke innrømmer imidlertid at de er fullt klar over utfordringene Akademika har hatt, men forteller at de likevel er villige til å satse på bokhandelen. Han lover at verken økning i prisnivå, endring i vareutvalget eller nedlegging av bokhandler vil prege Akademika i tiden framover.

– Men på lengre sikt kan det være mest hensiktsmessig å slå flere butikker sammen. Hvis NTNU ønsker å samlokalisere campus, følger vi etter, sier Bjørke.

Han forteller videre at han tror studentene vil merke det positivt at de har kommet inn som en langsiktig eier,

som vil satse på fysiske butikker. Inntrykket de sitter med er at studentene ønsker å ha en bokhandel på campus.

– Om studentene velger å benytte seg av bokhandel på campus, så blir det bokhandel på campus, lover han.

I løpet av sommeren har de også foretatt en ombygging av Akademika på Gløshaugen. Bjørke håper at studentene vil oppleve denne butikken som en mer attraktiv bokhandel.

Best på nett

Tidligere har nettbutikken til Akademika vært til stor frustrasjon for studentene, som lenge har klagt over at denne tjenesten ikke holder mål. Hjemmesidene drives nå av Haugenbok, som i fjor ble kåret til beste netthandel av Norsk Kundebarometer.

– Dette betyr at service-

nivået til akademika.no nå vil heves til samme nivå som Haugenbok. Det inkluderer stort vareutvalg og raskere levering, sier Bjørke. **UD**

AKADEMIKA

- I 2012 gikk Akademika med et underskudd på 53 millioner kroner.
- I løpet av 2013 tilførte SiT og SiO henholdsvis 18 og 27 millioner kroner i en såkalt emisjon til Akademika.
- Mars 2014 solgte Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) og SiT aksjene sine i Akademika AS til Vigmostad og Bjørke AS.

Kilde: <http://www.inside24.no>

HiST og NTNU kan slås sammen

Kunnskapsministeren Torbjørn Røe Isaksen ønsker å heve kvaliteten på norsk utdanning. Nå vurderes det å samle fagmiljøene på én plass.

► UNIVERSITET

TEKST: **Marius Flatås**
FOTO: **Amalie Stokkan**

Isaksen har vært klar på at han ønsker å heve kvaliteten i norsk utdanningssektor. Før sommeren sendte Kunnskapsdepartementet et brev til alle universitetene og høyskolene i landet. Her fikk alle institusjonene i oppdrag å vurdere sin plass og rolle i fremtidens utdanningslandskap.

Sikrer konkurransedyktighet
Røe Isaksen mener kunnskap blir et stadig viktigere verktøy i konkurransen mellom landene. I brevet som ble sendt ut står det også at «Norge aldri kan bli billigst, men vi kan bli best». Vi trenger altså en befolkning med høy kompetanse.

Et av virkemidlene for å nå målet kan bli å konsentrere fagmiljø for å heve forskningskvaliteten. Regjeringen ønsker også innspill på om institusjoner med få søker-tall bør slås sammen. Rektor Gunnar Bovim ønsker initiativet velkommen.

– Det er klart at det for mange institusjoner i Norge som tilbyr det samme. Konsentrering av fagmiljø kan også spisse forskningen. Lederen av Studenttinget Elena Slydal er enig. Norsk studentorganisasjon (NSO) har snakket om «trikke-testen»: kollapser fagmiljøet hvis én professor skulle bli påkjørt av en trikk, så er fagmiljøet for lite. Eksempelen illustrerer at mange fagmiljøer er små og fragmenterte.

– Det er veldig positivt at denne prosessen kommer i gang. En forenkling og sammenslåing av

institusjonslandskapet er ønsket utvikling.

Kan bli ett midtnorsk universitet
NTNU har sett på ulike scenarier for en fremtidig struktur. En mulighet som har vært nevnt er en sammen-slåing av NTNU og HiST.

– Først og fremst har vi sett på muligheten for å slå sammen helse institusjonene til NTNU og HiST. En fordel da kan være at de ulike profesjonene kan jobbe i team fra dag en, og slik utvikle større relasjonell kompetanse med sine framtidige kolleger, sier Bovim.

Ett stort universitet for hele Midt-Norge har også vært et forespeilet scenario. Dette ville blant annet gjort høyskolen i Ålesund til en del av NTNU. Her er Gunnar Bovim mer skeptisk.

– Vi er det eneste

universitetet som rekrutterer hovedsakelig nasjonalt. Oslo og Bergen rekrutterer hovedsaklig lokalt. Vi ønsker å beholde den nasjonale profilen. Ett stort universitet for hele Midt-Norge ville nok medføre en svekkelse av merkevaren NTNU, mener Bovim.

Studenttingsleder Elena Slydal er heller ikke sikker på om fusjoner over lang avstand er en god ide.

– Universitetet i Nordland har tre campus, i Mo i Rana, i Bodø og på Stokkmarknes. Alle tre tilbyr sykepleierutdanning. Hva er poenget med en fusjon hvis man ikke gjør endringer i studieporteføljen, spør hun.

Vurderer nasjonalt teknologisamarbeid
Et annet scenario NTNU-rektoren forespeiler er tettere integrasjon innenfor teknologi i hele landet. Resultatet kan bli såkalte desentraliserte campus.

– Vi er på topp nasjonalt,

men det finnes noen mindre tekniske miljø rundt i landet som holder høy kvalitet, for eksempel på Gjøvik. Små fagmiljø er mer sårbare og kan profitere på samarbeid med NTNU, sier Bovim.

Rektoren bedyrer at NTNU ikke har noen imperialistiske ideer, men er åpen for slike løsninger hvis fagmiljøene skulle ønske det.

– Da ville resultatet blitt NTNU Gjøvik.

Prioritert av regjeringen
Elena Slydal forteller at denne regjeringen har lagt enda mer trykk enn den forrige for å få til strukturendringer.

– Forrige regjering så også behovet for endringer. Men denne regjeringen har gjort det enda mer konkret, og lagt ekstra trykk på institusjonene.

Allerede 17. september møtes NTNU, kunnskapsministeren og de midtnorske høyskolene på et seminar i Molde for å diskutere utviklingen videre. **UD**

Studenter - ikke valutaspekulanter

Nyvalgt Ansa-president Madeleine Mowinckel, er bekymret for at valutasvingninger vil forverre norske utenlandstudenters levekår. Hun mener at Lånekassen ikke gir god nok støtte.

► UTVEKSLING

TEKST: **Jørgen Benkholt**

Å ta studier i utlandet kan bli dyrere når den norske kronen svekkes. Valutasvingninger fører til at det blir vanskeligere for studenter i utlandet å klare seg på pengene fra Lånekassen. President av Association for Norwegian Students Abroad (ANSA), Madeleine Mowinckel, forteller at det haster å få til bedre ordninger.

– Det er mange ting som påvirker de økonomiske vilkårene til studentene, men det som haster mest å hjelpe dem med er valutasvingninger, sier hun.

å dekke differansen mellom det skolepengene var verdt i mars, og det pengene er verdt i påfølgende september og januar måned. Noen ganger vil man kanskje tjene penger på det, men studentene har ikke bedt om å bli valutaspekulanter, sier Mowinckel.

Urettferdig gjeldsbelastning
– Ved utenlandske læresteder betaler man ofte skolepenger, og støtten til dette er ikke god nok, sier hun.

I beregninger som studentavisen Universitas har foretatt, kommer det fram at det har blitt dyrere å studere på mange av skolene i utlandet som Lånekassen gir støtte til.

Det som haster mest å hjelpe dem med er valutasvingninger.

MADELEINE MOWINCKEL
President i Ansa

Det er Statens Lånekasse som fastsetter valutakursen en gang i året. Dette fører til problemer for studentene når kursene endrer seg utover Lånekassens beregninger.

–Det blir opp til studentene

Avisen melder blant annet at norske studenter i USA i snitt må betale 13 000 kroner mer enn i fjor.

Ansa mener det er et viktig prinsipp at studier i utlandet

er tilgjengelig for alle, og ikke bare for de som kan betale fra egen lomme.

– Ikke alle føler at de har anledning til å pådra seg et så betydelig studielån. Dette er urettferdig, alle bør ha lik rett til utdanning, sier Mowinckel til Under Dusken.

Vil gjøre studentene synligere
Den nye Ansa-presidenten har som mål at at alle norske studenter skal føle at de har noen i ryggen når de studerer i utlandet. Mowinckel utdypet hva hun mener i praksis.

– Utenlandsstudentene er spredt over hele verden. Som president i Ansa er jeg den personen som fremmer deres interesser i Norge, og synliggjør verdien av dem overfor næringslivet, sier hun.

Ifølge Universitas har Lånekassen tatt Ansa sitt forslag videre til det kommende statsbudsjettet i oktober.

Forslaget går ut på at Lånekassen enten justerer utbetalingene i forhold til valutakursen mer enn én gang i året, eller at de betaler studentene i den valutaen som landet de studerer i bruker.

– Slik vil risikoen for å sitte igjen med for lite penger til å dekke skolepengene bli borte. Dette fjerner også mulighetene for eventuell gevinst, men våre

FOTO: Ansa

NYVALGT: Ansa-president Madeleine Mowinckel synes det er urettferdig at utenlandsstudentene får så mye gjeld.

medlemmer er mye mer opptatt av stabilitet og sikkerhet enn eventuell gevinst, sa presidenten til Universitas. **UD**

Les også Ansa-presidentens kronikk «Våg et annerledes utenlandsopphold» på side 16.

et brev fra stammen som ba oss ta et annet navn, sier PR-ansvarlig Vilde Haugrønning. Etter å ha båret navnet Utopia en kort stund byttet linjeforening navn igjen til Commuitas i år.

– Det er et begrep for en fase i et samfunn hvor sosial status frafaller og man får et samhold av likemenn, et slikt samhold håper vi at linjeforeningen vår kan bidra til, forklarer Olav Austegard.

Mister medlemmer
–Vi er nok den eneste linjeforeningen som står i fare for å miste medlemmer til feltarbeid, sier Asplem. «Gone native» er et fenomen hvor sosialantropologer i feltarbeid blir i samfunn de i utgangspunktet bare skulle observere. Ryktet skal ha det til at linjeforeningen har mistet medlemmer til blant annet feltarbeid i Brasil. **UD**

Tekst: Ola Krogh Halvorsen

MIN LINJEFØRENING - COMMUNITAS

studenter, innvielsesritual og charterfeberfest oppsummeres uka med to ord.

– Gøy og slitsom, sier foreningsmedlem Olav Austegard.

Ritual
– Som sosialantropologistudenter er vi jo over middels opptatt av hvordan grupper oppfører seg. Dette vises i vårt sære innvielsesritual, sier Jacob Asplem.

Noe mer om dette ritualet er ingen villige til å avsløre.

– Det skal være litt mystikk rundt det hele. Dette er starten på overgangen fra vanlig menneske til sosialantropolog sier Austegård.

Kjært barn, mange navn
Tidligere har Communitas gått under navnene Utopia og Kwakiutl. Kwakiutl-stammen er en kanadisk indianerstamme kjent for store offerfester. De mislikte sterkt at de delte navn med en norsk linjeforening.

– For noen år siden mottok vi

et brev fra stammen som ba oss ta et annet navn, sier PR-ansvarlig Vilde Haugrønning.

Etter å ha båret navnet Utopia en kort stund byttet linjeforening navn igjen til Commuitas i år.

– Det er et begrep for en fase i et samfunn hvor sosial status frafaller og man får et samhold av likemenn, et slikt samhold håper vi at linjeforeningen vår kan bidra til, forklarer Olav Austegard.

UNGE ENTREPENØRER: Designer Morten Evensmo, daglig leder Ole Holtet og strategi- og økonomiansvarlig Jørgen Møinichen utgjør bedriften Vepak.

Vedrørende pakking av ved

NTNU-studentene som startet Vepak ser på gull og grønne skoger som to sider av samme sak.

ENTREPENØRSKAP

TEKST: Erland Årstøl
FOTO: Katinka Goffin

– Ideen kom da jeg og Jørgen hugget ved på min fars gård. Vi hugde trærne og kløyvet veden, men brukte enormt med tid på å stable veden ned i sekker for hånd. Jørgen spurte meg om det ikke fantes noen maskin som kunne gjøre det for oss. Jeg undersøkte saken, men fant ingenting, sier daglig leder Ole Holtet i Vepak.

Ut ifra frustrasjonen kom tanken om å bygge en maskin selv. Med utstyret han hadde tilgjengelig på

gården gikk Holtet, som er sivilingeniør i bygg- og miljøteknikk fra NTNU, igang med å lage en prototype. Målet var å lage en maskin som kunne ta ved fra vedkløyveren og pakke dem klare for salg, uten at mennesker må gjøre annet enn å tre på nye sekker.

Stor utvikling

Selv om maskinen ikke fungerte perfekt fra starten av, ble Innovasjon Norge imponert, og bidro med et etablererstipend til prosjektet. Andre midler, inkludert egenkapital, fulgte raskt etter. To år etter ideen dukket opp, jobber Holtet nå sammen med et lite team av ansatte og studenter i firmaet

Vepak.

– Ideen bet seg fast i meg. Jeg tenkte at hvis jeg ikke gjorde noe med ideen umiddelbart, så ble det kanskje aldri noe av, sier han.

Produktdesigner Morten Evensmo forteller at de nå jobber for å få produktet klart til kommersielt salg om et par år.

– Vi har levert inn patentsøknad, og kan da begynne å offentliggjøre resultatene våre. Så skal vi bygge ferdig en beta-maskin, før vi spisser den til et helt ferdig produkt, sier han.

Ikke mangel på ideer

Teamet legger ikke skjul på at det har blitt lange arbeidsdager for å få komme

fremover med prosjektet.

– Det er en uendelig mengde arbeidsoppgaver å gripe fatt i, sier Evensmo.

Strategi- og økonomiansvarlig Jørgen Møinichen mener det er stå-på-vilje som skiller suksesshistoriene fra resten.

– Folk har nok av gode ideer, og det er heller ikke mangel på finansiering hvis det trengs. Viljen til å ofre, og til å ta harde valg er nok tøffere for mange. Innovasjon er en utrygg vei å gå, og arbeidet er veldig utakknemlig i starten. Å være gründer er det minst glamorøse man kan være helt til man lykkes, sier Møinichen.

Delvis forberedt

Møinichen, som nylig ble ferdigutdannet innen industriell økonomi ved NTNU, forteller at han har fått god

bruk for utdannelsen han tok. Samtidig har han fått blottlagt hvor mye han aldri lærte på universitetet.

– Vi blir ikke forberedt på arbeidslivet, vi forberedes på å jobbe som forskere. Å drive med forretninger er annerledes. Vi må jobbe med mennesker, selge et produkt og bygge nettverk, for å nevne noe. Du lærer ekstremt mye på et prosjekt som dette, uansett hvordan det går til slutt, forteller han.

Designer Evensmo bruker de samme teknikkene han lærte på skolen, men opplever likevel at det er stor forskjell på forretningsvirksomhet og skolens mer avgrensede oppgaver.

– Det er en stor overgang fra å jobbe med oppkonstruerte skoleprosjekter, til å hele veien måtte ta andre hensyn enn bare designarbeidet, som

for eksempel økonomi, sier han.

Selv om de ansatte i Vepak er ferdigutdannede, tar de seg i bruk av ressursene Trondheims undervisningsinstitusjoner kan tilby. I tillegg til å ha kontorlokaler og verksted på NTNU, har de engasjert flere studenter til å skrive oppgaver i samarbeid med dem. Et vidt spekter av oppgaver innen kybernetikk, design og maskinteknikk finnes for studenter ved NTNU og HiST.

– Fordelen med å jobbe med studenter er at de må ha resultater i løpet av et halvt år. Når semesterslutt nærmer seg må problemet være løst, sier Evensmo.

Fyller en nisje

Evensmo forteller at pakkingen er det eneste arbeidet med skoghogging som ikke har blitt automatisert. Det gir Vepak muligheten til å fylle en nisje.

– Pakkingen er den siste store flaskehalsen fra tre i skogen til salg i butikk, sier han.

Løsningen har vakt stor entusiasme i skogindustrien, noe som har resultert i økonomisk støtte fra Skogbrukets verdiskapningsfond, forteller økonomiansvarlig Møinichen.

– Det er åpenbart at det er et kjempebehov for

produktet. Alle vi kontakter blir kjempegira. Når vi gjør kundeundersøkelser ringer folk oss opp igjen senere for å høre hvordan det går, sier han.

Høye lønnskostnader gjør den arbeidskrevende pakkeprosessen som vanligvis brukes til et problem i Norge.

– Lønnskostnader knyttet til pakking av sekker gjør produksjonen ulønnsom, samtidig som markedet er i en omveltning hvor det trengs stadig flere småsekker, sier Møinichen.

Selv om lønnskostnader er lavere i utlandet, ser de også mot land som USA, Sverige, Russland og Canada som potensielle markeder.

Ildprøven

I et bråkete verkstedlokale ved Institutt for produktutvikling og materialer på NTNU står maskinen. Den er delvis skrudd fra hverandre for et messebesøk, men en kjapp demonstrasjon viser at prinsippet fungerer. Forventningene foran messen er skyhøye.

– Vi har jobbet et halvår her på kontoret, og kun et fåtall har sett maskinen. Det blir utrolig moro å få tilbakemeldinger fra folk som produserer ved hver dag. Vi får kanskje ikke fasiten, men det blir en ildprøve, sier Møinichen. **UD**

I POSE OG SEKK: Drømmen er at vedskiene skal kunne renses og pakkes automatisk av maskinen

EVIG FINPUSS: Utviklingen av maskinen krever stadige modifikasjoner.

VEPAK AS

- Startet høsten 2013.
- Utvikler en maskin som kan fylle vedskier i sekker på 20- eller 40-liter automatisk. Det eneste manuelle arbeidet blir å skifte sekker på maskinen.
- Vepak vant forretningsmodellkonkurransen Venture Cup Midt-Norge i 2014, og skal nå videre til landsfinalen.
- Består av de tidligere NTNU-studentene Ole Holtet og Jørgen Møinichen, samt designer Morten Evensmo fra Høyskolen i Oslo og Akershus.

Hamideh vil ta opp kampen i retten

HÅPEFULL: Signaturene som Kaffash fikk gjennom en underskriftskampanje, ble overlevert til politisk rådgiver Rolf Erik Tveten ved statsministerens kontor. Kampanjen skal støtte iranernes rett til å fortsette studie i Norge.

To iranske studentene som ble nektet oppholdstillatelse av frykt for teknologioverføring, har fått ulike svar på sine klager. PST mener det ikke er unaturlig at to lignende saker får ulikt utfall.

IRANSKE STUDENTER

TEKST: **Kyrre Ryeng**
FOTO: **Pedram Mireftekh**

I forrige utgave skrev Under Dusken om iranerne Hamideh Kaffash og Babak Khalaghi som hadde fått avslag på sine søknader om oppholdstillatelse i frykt for at de skulle overføre sensitiv teknologi til atomvåpenproduksjon i hjemlandet Iran. De var begge doktorgradsstipendiater i materi-

alteknologi. Siden den gang har Kaffash fått avslag på klagen, mens Khalaghi har fått medhold.

Ettersom Kaffash ikke fikk medhold i sin klage til UDI, er det nå Utlendingsnemnda (UNE) som tar seg av en ny behandling i saken. Saksbehandlingen hos UNE kan vare i opptil syv måneder, forteller Kaffash.

Mulig rettssak

Etter å ha ventet i åtte måneder på å få søknaden om oppholdstillatelse behan-

nesten helt like, så jeg forstår ikke hvorfor klagen fikk forskjellig utfall, sier hun.

Ønsker å fullføre

Sist uke leverte Kaffash signaturer fra en underskriftskampanje som støttet iranernes rett til å fortsette studiene, til statsministerens kontor og Stortinget. Hun forteller at kampanjen inneholdt 13.000 underskrifter fra studenter og professorer fra flere land.

– Jeg kjemper ikke bare for meg selv, men for alle iranere som befinner seg i samme situasjon, sier hun.

Dersom hun får lov til å bli i landet, vil hun trolig ikke gjøre det samme som tidligere NTNU-stipendiat Mahdi Gahne. Han takket ja til en studieplass i Australia

før han fikk vite resultatet av sin klage til UDI. Han returnerte ikke til Norge da han omsider fikk medhold i klagen.

– Rettssaken vil ta så lang tid, at det kan være jeg drar hjem til Iran og venter der på at den skal bli ferdig. Men hvis jeg får medhold, føler jeg at jeg skylder NTNU og kollegene mine å fullføre studiet, sier Kaffash.

Kan ikke føle meg trygg

Babak Khalaghi fikk i motsetning til Kaffash medhold i sin klage til UDI, og begynner å jobbe igjen på NTNU allerede denne uken. Han er glad for utfallet i sin sak, men sier at han fortsatt tenker på de iranerne som ikke fikk medhold i sine klager.

Khalaghi tar opp forskjel-

len i behandlingen av ham og Kaffash som et eksempel på den ulike behandlingen.

– Jeg kan ikke forstå hvorfor vi får forskjellige resultater på klagen våre, når det vi studerer er så likt som det er, sier han.

Khalaghi beskriver hele prosessen fra da de først hørte om andre iranere som ble nektet oppholdstillatelse, til da de selv opplevde forskjellige utfall i klagesakene, som merkelig. Han sier at behandlingen de har fått påvirker ham.

– Jeg kan ikke føle meg trygg selv når jeg får meg jobb, sier Khalaghi.

Kalaghi har tro på at kampanjen for å støtte iranernes sak vil klare å finansiere en eventuell rettssak for Kaffash. Han håper på at Kaffash og andre iranske studenter som tar opp kampen, vil vinne i retten.

– Hvis saken kommer for retten, vil den bli studert nøyer. Da tror jeg hun vinner, sier Khalaghi.

Uforståelig om det faglige avgjør

Instituttleder for materialteknologi Jostein Mårdalen ved NTNU stiller seg uforstående dersom det er det faglige innholdet som eventuelt ligger til grunn for den forskjellige behandlingen til Khalaghi og Kaffash.

– Fra et faglig ståsted er det ubegripelig. Når det gjelder reglene for eksportkontroll til Iran er det ingen forskjell på de to doktorgradene, sier Mårdalen.

Han forteller at Khalaghis prosjekt jobber med et mål om å redusere CO2-utslipp i aluminiumsproduksjon. Kaffash jobber med det samme formålet – CO2-reduksjon – men da innenfor ferroman-ganproduksjon.

– De jobber med samme prosess. Den eneste forskjellen er at de jobber med ulike materialer, sier Mårdalen.

Politikere reagerer

På Stortinget var det representant Sivert Bjørnstad (Frp) som mottok underskriftene fra blant andre Kaffash. Han medgir at han ikke tror underskriftskampanjene vil ha mye å si for utfallet av saken.

– Det synliggjør likevel det store engasjementet i saken, og får kanskje flere til å sette seg inn i den, sier Bjørnstad.

Han forteller at han ikke forstår hvorfor Kaffash fikk avslag da Khalaghi fikk medhold i sin klage, og legger dette til grunn for at Kaffash bør prøve saken sin i retten.

Bjørnstad mener det er naturlig at PST er skeptiske i slike saker, men sier det er problematisk at de ikke lytter til fagpersoner når de tar slike avgjørelser.

– PST må innse at de ikke har kompetansen til å ta en så bastant avgjørelse når universitetet, som sitter på den faglige kunnskapen, kommer fram til motsatt konklusjon. NTNU har selv sagt ingenting å tjene på å prøve å «lure» PST i slike saker, sier han.

Forskjellig utfall ikke unaturlig

Seksjonsleder ved forebyggende avdeling Arne Christian Haugstøyl i Politiets Sikkerhetstjeneste (PST) sier på generell basis at de gjør individuelle vurderinger i hver sak de undersøker. Det gjelder både med tanke på hvilket studie personene går på, studienivå og hvilken bakgrunn vedkommende har.

– Det er ikke uvesentlig hva de har gjort tidligere eller hvilken kompetanse de har fra før av, for eksempel fra Iran. Dermed er det ikke nødvendigvis så rart at to tilsynelatende like studier kan få ulikt utfall i våre anbefalinger, sier Haugstøyl.

Han sier seg ikke enig i påstandene fra Bjørnstad om at de ikke lytter til fagpersoner.

– Dette er selvfølgelig feil. Vi har selv fagpersoner for å vurdere flerbrukspotensialet til både teknologi og kunnskap, men søker også informasjon eksternt, sier Haugstøyl.

Selv om UDI mottar eventuelle anbefalinger mot oppholdstillatelse fra PST, får ikke UNE en egen vurdering. Dermed vil UNE sitte med den samme anbefalingen som UDI.

Etter det Haugstøyl er kjent med har ikke slike saker gått til retten tidligere.

– Vår vurdering endrer seg ikke selv om enkeltstudenter ønsker å prøve saken sin for retten, sier han.

Haugstøyl mener også at norske utdanningsinstitusjoner ikke har vært bevisst nok når det kommer til regelverk om kunnskapsdeling.

– Universitetene og

høgskolene i Norge har hatt for dårlig bevissthet knyttet til hvilken kunnskap de forvalter, sett opp mot hva som vil være kunnskapsdeling i strid med FN's sikkerhetsråds resolusjoner, EUs restriktive tiltak og nasjonalt lovverk, sier han.

Han roser derimot Kunnskapsdepartementet for at de nå bedrer situasjonen.

– PST er glad for at Kunnskapsdepartementet nå ønsker å sette fokus på undervisningsinstitusjonenes selvstendige ansvar, sier Haugstøyl.

Politisk rådgiver Rolf Erik Tveten (H) ved statsministerens kontor skriver i en e-post at de har sendt underskriftene videre til justisdepartementet for videre behandling. Under Dusken lykkes ikke i å få en kommentar fra justisdepartementet. **UD**

DETTE ER SAKEN:

- Flere iranske studenter og arbeidende ble i sommer nektet opphold grunnet frykt for teknologioverføring som kan brukes til å lage atomvåpen
- FN har innført sanksjoner mot teknologioverføring til Iran som Norge har sluttet seg til
- I forrige utgave intervjuet Under Dusken to av disse personene, hvorav en i ettertid har fått avslag på klagen til UDI
- Denne studenten planlegger nå å gå til sivilt søksmål for å få endret vedtaket
- Studentene har samlet omlag 13.000 underskrifter og engasjert flere politikere i saken

Kilde: Under Dusken #09

Juba som førstevalg

Norge er tungt inne i fredsmeblingen i krigsherjede Sør-Sudan. Under Dusken har gjennom ambassadesekretær Therese Bongard fått unik innsikt i livet som aspirant i Utenriksdepartementet, og hva det vil si å jobbe for fred.

► UTENRIKSTJENESTEN

TEKST OG FOTO: Therese Bongard

5. desember 2013 brøt helvete ut i Sør-Sudan. Et ukjent antall ble drept over natten i gatene i hovedstaden Juba og det som startet som en politisk maktkamp, fikk raskt blodige etniske overtoner. I Oslo satt jeg og hadde nettopp takket ja til å bli politisk ambassadesekretær i nettopp Juba. Det var første gang jeg tenkte “hva i all verden har jeg gjort nå.” Det har ikke vært den siste.

Utreise

For to år siden ble jeg tatt opp på aspirantkurset i Utenriksdepartementet(UD) sammen med tolv andre aspirerende diplomater. Selv om det er en klar overvekt av statsvitere blant oss, har vi også en samfunnsøkonom, organisasjonspyskolog og historiker på kullet. Etter et års utplassering i ulike avdelinger hjemme i UD, syv måneders opplæring på selve aspirantkurset og fem nye måneder i avdeling, er vi alle sendt ut på vår første stasjon.

Det betyr minimum to eller tre år bosatt i utlandet, to år på spesielt krevende stasjoner som Kabul og Juba, tre år for alle andre, i tillegg til å flytte fra familie, venner og nettverk hjemme. De aller fleste aspiranter har studert i utlandet og vet litt hva dette dreier seg om.

eller amerikansk universitet under kjente og trygge forhold. For min del betød det fem besøk på vaksinasjonskontoret, pakking av tørrvarer for et par års forbruk og hamstring av alle legemidler jeg kunne få fatt i reseptfritt.

at jeg landet i Sør-Sudan, har det vært intense arbeidsdager fullbooket fra morgen til kveld. Den første uken hadde jeg tre arbeidsdager som varte til klokken ni på kvelden. Og bare så det er sagt, det er verken champagne eller kanapeer i Juba. Derimot blir

På grunn av sikkerhetssituasjonen, er vi underlagt bevegelsesrestriksjoner og kan blant annet ikke bevege oss til fots utenfor murene. Portforbudet trer i kraft klokken 21 på kvelden og varer til klokken 6 om morgenen. Vi sover med VHF-radioen påskrudd på sengekanten og nøklene i tenningen på bilene. Likevel kan jeg si, fullstendig uten ironi eller sarkasme, at dette er den mest spennende jobben jeg har hatt. og trolig noen gang vil ha.

En kollega ved en annen ambassade beskrev det å jobbe med konfliktene i Sør-Sudan, som å skrelle en løk – hver gang du kommer deg gjennom ett lag, finner du et nytt. Og også dette får deg til å gråte.

THERESE BONGARD

Aspirant i Utenriksdepartementet

Mygg, øl og spenning

Nå, ni måneder etter jeg fikk stillingen, er jeg endelig på plass i Sør-Sudan. Jeg jobber ikke med forberedelser til presidentvalg, grunnlovs-revisjon eller returflyktninger sånn som det stod i stillingsbeskrivelsen da jeg søkte. I stedet jobber jeg med fredsforhandlinger, sikkerhetsanalyse og politisk rapportering. Fra første dag på jobb, omtrent 20 timer etter

du gjerne servert kyllingvinger og lokalprodusert Nile Special-øl. Sistnevnte er faktisk ikke så ille, men man blir raskt kreativ med unnskyldningene for å, på diplomatisk vis, takke nei til vertskapets servering når maten har ligget ute hos fluene et par timer. Jeg bader i myggmid-del, knasker malariatabletter og driver fanatisk håndhygiene for å unngå difteri og lignende mageproblemer.

land. For oss ved ambassaden, betyr det at vi får sitte rundt bordet når de viktige sakene diskuteres og at andre aktører hører på våre vurderinger. Å være norsk i Sør-Sudan er absolutt ingen ulempe.

En vanlig dag starter gjerne med et internt møte på ambassaden der vi går gjennom planer og oppgaver. Så følger kanskje et møte med samarbeidspartnere, andre ambassader eller FN, eller med norske soldatene og politi i den fredsbevarende operasjonen UNMISS. Vi har hyppige telefonkonferanser hjem til departementet i Oslo. Med 1.3 millioner på flukt og en mulig hungersnød på trappene, er det travle tider. Samtidig står fredsforhandlingene i stampe. Norge har en spesialutsending på plass og er med å tilrettelegge for samtalenene, men det er få her nede som våger å tro på en snarlig løsning.

En kollega ved en annen ambassade beskrev det å jobbe med konfliktene i Sør-Sudan, som å skrelle en løk – hver gang du kom-

mer deg gjennom ett lag, finner du et nytt. Og også dette får deg til å gråte. Ikke akkurat en oppmuntrende metafor. Samtidig er konsekvensene av fortsatt konflikt, katastrofale. Det er ufattelig trist å se hvor ødeleggende maktkampen som nå pågår, er for et land som har ressursene og muligheten til å bli så mye, mye mer.

Relativ luksus

Mens jeg skriver dette, sitter jeg på balkongen min og drikker nykvernet espressokaffe. Om to små timer, kommer ambassadens basseng til å fylles med skandinaver som har adgang hver søndag. De fleste bor i 10 kvadratmeter store containere i FN-leiren som ligger midt i det som best kan beskrives som en sump. Andre bor i Bentiu, Bor og Malakal, områder der kampene pågår for fullt og elendigheten dominerer.

Å sitte på bassengkanten og høre om hverdagen og nøden i flyktningleirene der FN og andre frivillige organisasjoner arbeider,

er en passe bisarr opplevelse. Det setter også ambassadelivet i perspektiv. Som diplomat er man en privilegert klasse. Det er det viktig å huske på. Uken før jeg kom, ble seks hjelpearbeidere drept. En jobbet for Norsk Folkehjelp. Ansatte i FN og organisasjoner blir stoppet hyppigere, ranet oftere, bor langt verre og jobber med de aller tøffeste sakene ute i felt.

Kostnad og gevinst

Diplomatlivet er langt mer enn mottakelser og ministerbesøk. Det er å være borte fra dem du er glad i. Det er å bosette seg land som gir deg sykdommer du aldri hadde hørt om. Og det er å være vitne til hungersnød og å oppleve fortvilelsen over ikke å kunne gjøre nok. Men det er også å stå midt oppe de mest aktuelle politiske spørsmålene i hele verden, og å få lov til å prøve å påvirke utfallet. Spør du meg, er det det som er det virkelige privilegiet.

SØR-SUDAN OG NORGE

• Sør-Sudan ble etter en folkeavstemning i 2011 erklært som en selvstendig republikk.

• Det unge landet er preget av stor etnisk og språklig diversitet, og har en lang historie med konflikter.

• Norge er involvert i fredsmebling i regionen og var en aktiv part i fremforhandlingen av en fredsavtale i 2005.

• UD's aspirantkurs er et treårig trainee-program med sikte på fast jobb i Norges utenrikstjeneste.

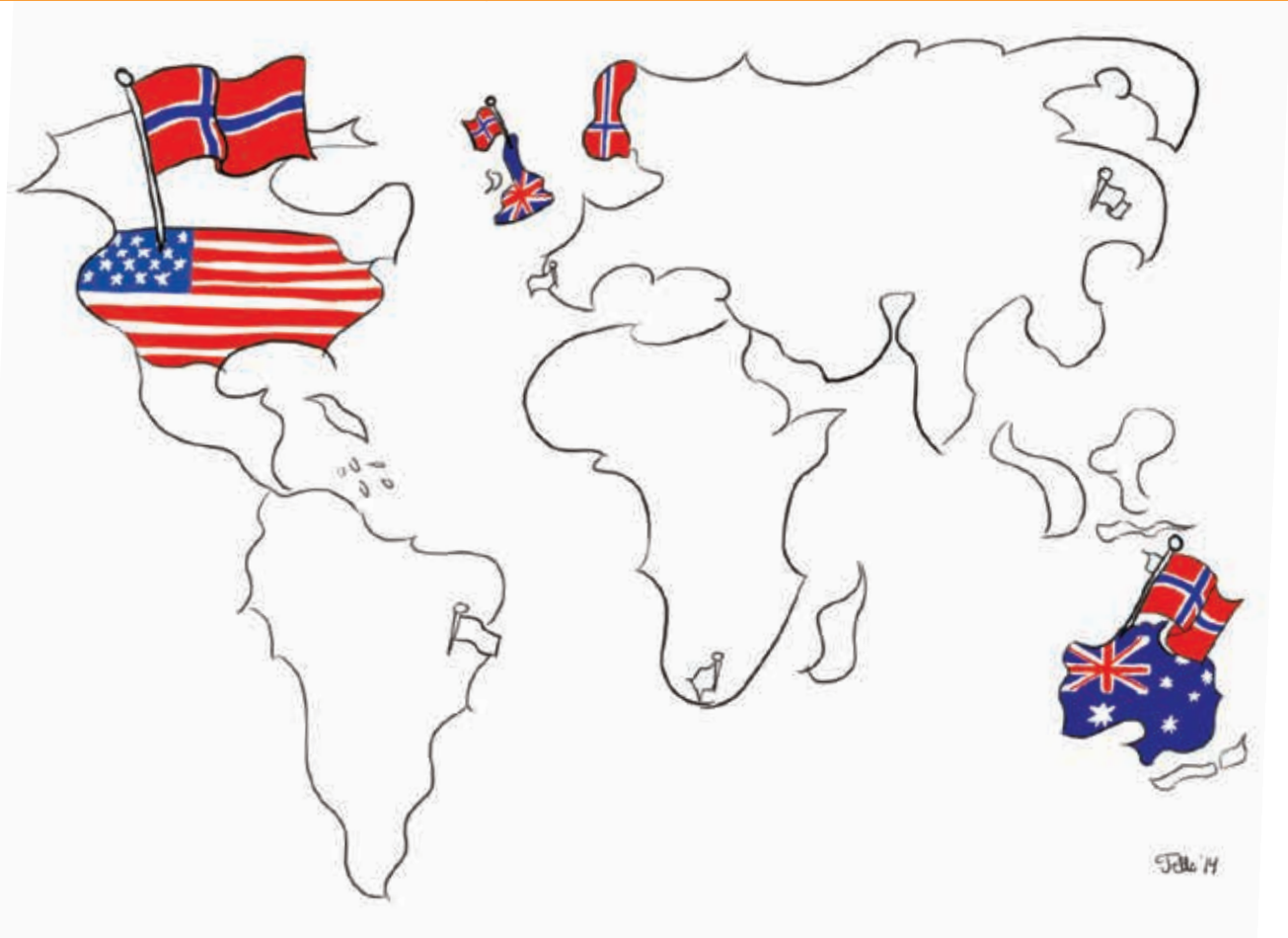
kilde: snl.no og regjeringen.no

DEBATT

Under Dusken tar gjerne imot leserbrev. For å gi rom for alle, begrenses lengden på et innlegg til 3000 tegn inkludert mellomrom. Korte kommentarer og replikker begrenses til 1800 tegn.Vi forbeholder oss retten til å redigere og forkorte innlegg. Vi gjør oppmerksom på at innlegg også vil være tilgjengelige på UD's hjemmesider.

Bidrag kan sendes til debattredaktør Ingrid Vik Bakken på: debatt@studentmediene.no

Illustrasjon: Trude Telle

Våg et annerledes utenlandsopphold

«Har dere noen portugisisktalende ingeniører?» Selv om vi sitter på en pen, liten CV-database over våre medlemmer, er ikke ANSA et bemanningsbyrå. Det hindrer imidlertid ikke ingeniør- og energibedrifter fra å kontakte meg når de er på utkikk etter nye kollegaer.

STUDIER I UTLANDET

Madeleine Mowinckel, president i Association of Norwegian Students Abroad (ANSA)

I forrige skoleår dro 1383 studenter innen naturvitenskapelige og teknologiske fag på utveksling. USA var det mest populære landet å utveksle til, med 418 tilflyttede norske studenter. De var etterfulgt av Australia med 315 studenter, og deretter Storbritannia med 71 studenter. Trenden er tydelig; man drar helst til vestlige, engelskspråklige land. Verdien av gode engelskkunnskaper bør ikke undervurderes, men har du et tredjespråk, og kulturforståelsen det medfører, holder du nøkkelen til mange dører.

Ifølge NHOs kompetansebarometer trenger norsk arbeidsliv flere som behersker tysk, fransk, polsk og russisk. Skal norsk industri være konkurransedyktig må vi lære av de beste, av de små og mellomstore,

høykompetente bedriftene som er kjernen i Tysklands økonomi. Vi trenger ingeniører og økonomer, arkitekter og designere som ikke bare har lest om det tyske næringslivet, men som kjenner det fra innsiden.

Med fremveksten av ikke-vestlige økonomier blir også ferdigheter i kinesisk, russisk og portugisisk stadig viktigere. Norske selskaper har investert hundrevis av milliarder og skapt tusenvis av arbeidsplasser i land som Brasil, Russland, India, Kina og Sør-Afrika. De skriker nå etter unge arbeidstakere som, i tillegg til å være faglig kompetente, kjenner språket og kulturen i landet de investerer i. Vi trenger ingeniører og agronomer som snakker flytende portugisisk og spansk, vi trenger jurister og økonomer som kan forhandle på mandarin og vi trenger samfunnsvitere og fiskerikyndige som behersker russisk. En handelsblokkade med Russland gjør ikke behovet noe mindre. Likevel er det altfor få som velger å studere i disse landene, og enda færre som våger seg til undervisning på det lokale språket.

Rekrutteringsdirektør Tone Rognstad i Statoil, gikk i mai ut og sa at utenlandserfaring er et krav for ansettelse hos dem. Dette er et klart signal om at lærdommen man opparbeider seg utenfor Norges grenser, er høyt verdsatt av næringslivet. I fremtiden blir det dog ikke færre kandidater med utenlandserfaring. Skal du kjempe om de mest prestisjefylte jobbene, vil det kanskje ikke være nok å dra dit alle dine venner drar. Å tenke på hvordan du kan få et størst mulig utbytte av utenlandsoppholdet kan gi deg et konkurransefortrinn.

Kjære Trondheimsstudent, jeg utfordrer deg til å våge et annerledes utenlandsopphold. Dra til et land der du tilegner deg et annet språk enn engelsk. I tillegg til en solid fagkompetanse, vil du få forståelse for en vidt forskjellig kultur enn den norske. Det er aldri for sent å reise! Neste gang noen ringer og skal ha en portugisisktalende ingeniør, er det deg de spør etter?

SiT nedprioriterer høy utdanning

STUDENTBOLIG

Henni-Karine Hesimark

Da jeg var 18 år, ung og uvitende om studentbyen Trondheim, ble jeg veldig glad da jeg fikk hybel i en av SiTs studentbyer. Jeg har nå bodd her i fire år og har hittil vært veldig fornøyd med boligen fra SiT, om man ser bort i fra at husleien har økt en del siden jeg flyttet inn her. Bokostnadene i Trondheim er høye, men siden jeg bor i en gammel studentby slipper jeg litt billigere unna enn folk som leier på det private markedet eller flytter inn i de nye studentbyene.

Siden regelverket til SiT er blitt strengere fikk jeg for noen uker siden varsel om utkastelse. Dette var en total overraskelse og kom veldig brått på. Særlig siden jeg hadde vært i kontakt med de ansatte i SiTs resepsjon for å sikre meg fra å havne i en slik situasjon. Bedre var det ikke at da jeg fikk mail om utkastelse befant jeg meg i München. Etter diverse telefoner til SiT bolig ble jeg fortalt at jeg hadde brukt opp normert studietid ved min plass hos Institutt for Historie og klassiske fag, og oppfylte ikke kravene for å få fortsette å bo der.

Jeg ringte Dragvoll for å få hjelp til å forklare SiT at jeg tar en bachelor med dobbel fordypning, og at det tar mer enn tre år, som er normert tid for en vanlig bachelor. Min

saksbehandler i SiT hadde ikke vært borte i at en student tok en bachelor med dobbel fordypning før, og mente jeg skulle søkt meg inn på en ny studieplass for den nye fordypningen. Etter enda en telefon ble jeg og saksbehandleren enig i at jeg likevel tilfredstilte kravene om bolig hos SiT. Jeg slapp å flytte ut, men det var på hengende håret.

Å prioritere førstegangstudenter betyr også å nedprioritere studenter som ønsker seg en høy og bred utdanning. Etter fem år eller en mastergrad kan man ikke lengre bo hos SiT. Etter endt master kan man ikke bo her om man ønsker å utdanne seg til lærer ved å ta PPU. SiTs regelverk er ikke tilpasset de mange mulige utdannelsesløpene på Dragvoll.

Det nye regelverket som ble vedtatt av Velferdstinget går ut på å prioritere de nye studentene foran studenter som allerede har bodd noen år i Trondheim. Tanken bak regelendringer er for så vidt god; man skal ønske de nye studentene velkommen til byen, slik jeg ble for fire år siden. Argumentet til Velferdstinget om å prioritere førsteårsstudentene foran oss andre studenter, er at vi har bodd i Trondheim en stund, og bør kjenne det private markedet. Jeg kjenner flere som leier privat, men jeg kan ærlig talt ikke si at jeg kjenner det private markedet i Trondheim bedre enn en førsteårsstudent. Å begi seg ut på det private markedet er nok en like stor utfordring for alle.

#Stollegen

TRANGT I FORELESNING

Yngve Mannsåker Hereide
Fakultettillitsrepresentant (FTR) studieåret 2013/14
Fakultet for naturvitenskap og teknologi, NTNU

I slutten av august lanserte Tekna Studentene emneknaggen #stollegen. De har fått nok av overfylte lesesaler og studenter som må følge forelesninger fra trappene, og oppfordrer studenter til å dele bilder av stappfulle forelesningssaler på Instagram i protest. Jeg håper knaggen brukes mye og flittig, for dagens situasjon er etter min mening verken studentene eller NTNU verdig.

Frafallet er høyt ved mange studieprogram, og det er derfor blitt vanlig praksis at læresteder tilbyr flere studieplasser enn de egentlig har kapasitet til. Idéen er at antall studenter skal nå et bærekraftig nivå etter at studentmassen har justert seg selv gjennom frafall. Vanligvis går det som planlagt, men hvordan har NTNU tenkt å kompensere hvis frafallet et år plutselig ikke er «høyt nok»? Ved Realfagbygget kjører kjemilabene allerede på maksimal kapasitet, så den dagen avskallingen av siving-studenter ikke blir like stor som planlagt, sitter administrasjonen med skjegget i postkassa. Videre synes jeg det blir absurd å omtale frafallet som «høyt nok» når nettopp frafallsproblematikken kanskje er den viktigste utfordringen vi står overfor i universitetssektoren i dagens Norge.

Jeg vil anta at NTNUs brannforskrifter gjelder hele året, også i august og september. Er det dermed slik å forstå at

studieavdelingen har fått dispensasjon til å stue auditoriene til randen ved studiestart? Situasjonen hadde aldri blitt god tatt hvis den holdt seg slik resten av året. Hvordan universitetet tror studentene føler seg behandlet når de forvises til trappene er uvisst, men det samsvarer neppe med forventningene de hadde på forhånd. Ville prorektor Berit Kjeldstad følt seg tatt på alvor og verdsatt hvis hun måtte følge rektoratets møter fra dørkarmen?

Da jeg i vår stilte som kandidat for å representere NTNUs studenter i universitetsstyret, et valg jeg forøvrig tapte ettertrykkelig, fikk mine medkandidater og jeg kritikk av Jørgen Benkholt i Under Dusken for ikke å sette utdanningskvalitet høyt nok på dagsorden. Kritikken kan ha vært berettiget eller ei, det viser i alle fall at studenter i Trondheim bryr seg om innholdet i studiene. Vi ønsker oss kvalitet gjennom hele løpet, ikke først etter at frafall har ryddet plass på lesesalen, i øvings-timen og i auditoriet. Hvis NTNU mener å ta kvalitet på alvor, er de nødt til å begrense hvor mange studieplasser de tilbyr. Studentenes tillitsvalgte har lenge forsøkt å nå gjennom med dette budskapet, men universitetet fortsetter å bøye av for eksterne ønsker om økte inntakssrammer. Mitt håp er at studentmassen kollektivt kan nå gjennom der de tillitsvalgte har feilet. Jeg vil derfor oppfordre deg som leser dette til å gjøre problemet synlig ved å publisere bilder av #stollegen.

STUDENTKVITTER

Under Dusken følger Trondheims studentliv på Twitter.

Følg oss på twitter.com/underdusken

Attende i Trondheim etter eit år vekke, tek på meg både allvêrsjakke og regnbukse. Dobbel lykke. #se-mesterstart #ntnu #gløstøs
@MaritKjarvik

Ikke overraskende. @snorrevalen og Rasmus Hansson pryder dove-gene på #Dragvoll. Noe annet enn difflikningene på Gløs
@KristinaBrend

Søte nye studenter tror at kaffen på #D10 er satt frem for dem.Og ikke fra et møte på fredagen for 3dager siden. #dragvoll #NTNU #Trondheim
@ingvillmt

Så flott en svart søppelsekk du har på deg! Åja, er det en toga? Men da så:) #fadderuke #dragvoll
@BDiesen

Hei Trondheim! Jeg vet dette høres rart ut, men kan noen låne bort en baby, eventuelt en dukke, til temafest-kostymet mitt i dag?
@Annejeba

I Trondheim regner det skinnvester for øyeblikket.
@2re

Hei Det er ikke AtB som har bestemt at Vollabakken holdeplass er lagt ned. Dette er det Trondheim kommune som har bestemt mvh Geir
@atb_no

Natt til mandag, men allikevel mange meldinger om overstadig fulle folk i Trondheim. Noen mer krakliske enn andre.
@politiOpsSTPD

Trondheim gir evig melkesyre. Oppoverbakker alle stand
@nadiakarsen

Legger meg til lyden av politi-siren-er, rai-rai-rop og DDE-konsert i det fjerne. God natt #trondheim.
@evennielsen

A close-up photograph of two hands in an outdoor setting. One hand, belonging to a person wearing a light green long-sleeved shirt, is reaching out from the left. The other hand, belonging to a person with a visible tattoo on the forearm, is open and holding a small amount of dried cannabis buds. The background is a soft-focus green field with trees in the distance.

Penger, eventyr og frykten for å bli tatt

Knut og Anders selger cannabis på campus som «deltidsjobb».

TEKST: Martin Gundersen FOTO: Eirik Vole Rye

CANNABISKULTUR: Gløshaugen er et av de vanligste stedene for å selge cannabis blant studenter i Trondheim. Anders, en av selgerne, foretrekker å møtes på offentlige steder som Gløshaugen. En annen selger, Knut foretrekker å selge ut fra leiligheten sin her i Trondheim og holder faste kontortider. *Illustrasjonsbilde.*

Cannabis kom til Norge på 1960-tallet, og har over tid blitt Norges nummer én forbudte rusmiddel. En av ti i aldersgruppen 21-30 år har røyket cannabis de siste seks månedene. I samme aldersgruppe har en av tre menn og en av fem kvinner prøvd cannabis i løpet av livet. Av verdens 200 millioner brukere av forbudte rusmidler, bruker 80 prosent cannabis. I Norge er trenden den samme – stoffet har beveget seg fra hippiebevegelsen på Nisseberget rett utenfor slottet i Oslo til ungdomskulturen. Samtidig er miljøene som befatter seg med cannabis lukkede. På grunn av faren for straffefølgelse, må man bli invitert inn i cannabiskosen. Under Dusken har snakket med to studenter som dealer cannabis som deltidsjobb.

ETIKEREN. Knut har en senete, men kraftfull kropp, og en monoton, mørk stemme. Han selger ut fra leiligheten sin i Trondheim, holder faste kontortider og tjener cirka 8.000 kroner i måneden.

– Det er uetisk å selge noe annet enn marihuana. Jeg ville ikke solgt alkohol engang. Jeg føler at folk

Cannabis er som alkohol, bare litt sunnere

KNUT
Selger

glemmer hvor farlig andre rusmidler er. Alkohol er et av de farligste rusmidlene som finnes og brukes.

Knut er i tidlig tyveårene, sitter med armene i kors og ser meg dømmende i øynene. Litt tidligere hadde jeg prøvd å presse ham på hvor etisk det er å selge et forbudt rusmiddel, koblet opp mot organisert

kriminalitet. Dette var hans måte å svare tilbake på.

Knut beskriver seg selv som en «etisk dealer». Han har et sett med regler for hvem som får lov å kjøpe, hvordan handlene skal foregå og til hvilke tider. Fulle folk er ikke velkomne, man skal helst gi beskjed på forhånd via sms og man skal oppføre seg skikkelig.

Å KJØPE EN JOINT. Etter man har sendt Knut en sms, møter man opp utenfor stedet han bor. Der avtales mengde og pris. Knut henter så marihuanaen inne hos seg selv, før han kommer ut for å slutføre avtalen.

Tidligere hadde folk kommet til alle døgnetts tider, men ettersom han ble mer rutinert har han begynt å tenke på dette som en jobb. I helgene har han alltid fri, noe kundene vet. Ringer noen da blir det tolket som litt uhøflig, de får vente til mandag. Mellom fire og ni i ukedagene kan folk komme innom, da er han oftest hjemme. Det er viktig å være tilgjengelig, noe som Knut forklarer er hovedgrunnen til at han i sommer

valgte å slutte å selge marihuana.
– Det er litt som å drive en dagligvarebutikk. Hvis man ikke er tilgjengelig er det som den skulle være stengt en hel uke, sier han.
På spørsmål om han er redd for å bli tatt av politiet svarer han spontant og uttrykksløst:
– Nei, ikke i det hele tatt.
– *Ikke litt en gang?*
Knut svarer atter nei, uten å bry seg nevneverdig.

i vennekretsen eller i nærmiljøet, sier Haugdal om hvordan de jobber opp mot cannabismiljøene.
Haugdal forteller at for cannabisrelatert kriminalitet baserer straffeutmålingen seg på flere faktorer, som hyppighet, mengde, om man er bruker eller selger og om man har tidligere dommer. I tilfeller der man blir tatt for besittelse og er førstegangsforbryter blir oftest straffen en betydelig bot, og straffen blir oppført på rullebladet. Med en slik dom kan man ikke jobbe i

«Den ene gruppen var ungdom som på ulike måter var i opposisjon til de etablerte samfunnsnormer, mens den andre gruppen bestod av ungdom som hadde problemer av ulike slag.»

UNGDOM OG RUSMIDLER
2009

Han at tror politiet oftere tar noen for cannabisrelatert kriminalitet fordi det er mer beleilig enn for eksempel ordensforstyrrelser eller husbråk.

– Det er mer papirer og skjemaer med sårne andre ting. Jeg tror det er greiere å bare ta dem for cannabis. Da trenger de bare å telle opp antall gram, og så er de ferdige.

Knut mener politiet ikke har kjennskap til miljøet, fordi det består av venner og venners venner, og ingen av dem har kriminelt rulleblad.

– *Jan Erik Haugdal, som jobber som leder av Politiets forebyggende gruppe her i Trondheim, sier at de slår like hardt ned på cannabis som all annen narkotika, fordi det tilhører organisert kriminalitet.*

– Hva? Et av de råtne eplene!
– *Er ikke det å ta litt hardt i?*

Knut tenker seg om, og mumler mer enn han prater.

– Det er litt fordi de ikke vet bedre. De klarer ikke å skille mellom rusmidlene. De vet ikke nok, ellers er de skikkelig regelryttere, litt... eh... rigide, sånn unødvendig stive. Det blir som å gi noen bot for å sykle uten bjelle på sykkelen, sier han, oppriktig irritert.

FOREBYGGING OG STRAFF. –Vi føler oss ikke som noen råtne epler. Vi kan selvfølgelig angripes for at vi selv ikke har prøvd disse ulovlige narkotiske stoffene, men nå er det ikke nødvendigvis slik at man trenger å ha drukna for å være badevakt heller, svarer Haugdal på telefon.

I de siste årene har han uttalt seg på vegne av Trondheims politiet om ungdom og rus. Forrebyggendegruppas oppgave er å holde ungdom utenfor de kriminelle miljøene. Han forteller at de aktivt jobber opp mot målgruppen 13-18 år, men i tilfeller der det er glidende overgang kan de befatte seg med miljøer som er eldre.

– Politiet får ikke innsendt anmeldelser. Vi må selv jobbe med å oppdage lovbrudd gjennom spaningsarbeid, kontakt med informanter og henvendelser fra studenter som er lei av at det selges cannabis enten

en rekke yrker og enkelte land som USA praktiserer også innreiseforbud for slike narkotikaforbrytelser.

LESELYST OG AKTIVISME. For 5-6 år siden deltok Knut på Project Overgrow. Tanken var at man kunne plante marihuanafrø på så mange steder at det begynte å vokse vilt. I dag kaller han det et tulleprosjekt, men forteller at det i sin tid var en morsom ablegøye.

– Vi plantet utenfor politistasjonen, diverse offentlige steder og skolen. Det var artigst med den utenfor skolen, fordi vi da kunne se den vokse opp for hver dag som gikk. Den ble jo fjerna, men på grunn av at de trodde det var ugress!

Knut humrer seg ferdig før han forteller videre om hvordan han begynte å lese seg opp på marihuana.

– I starten leste jeg andres artikler. Folk med kilder til forskningslitteratur som skrev om farene med marihuana. For to år siden satt jeg meg ned og leste selve forskningen, sier han.

På spørsmål om han hadde sluttet med cannabis hvis det var farligere enn alkohol, svarer han:

– Ja, folk tenker ikke på hvor farlig alkohol er. Det er mange som får psykiske lidelser, sykdommer, lever-skader og sånt, sier han, og utbroderer:
– Cannabis er som alkohol, bare litt sunnere.

SCHIZOFRENI OG FORSKNING. En av de beste kildene forskere har hatt for å forstå de ulovlige rusvarene i Norge, har vært spørreundersøkelser. Mellom 1968 og 2008 sendte Statens institutt for rusmidelforskning (Sirius) ut undersøkelser til et knippe ungdommer. Svarene, kombinert med kvalitative studier, ga mye innsikt våre rusvaner, men ble lagt ned på grunn av fallende svarprosent. I rapporten Ungdom og rusmidler fra 2009 deles den akkumulerte erfaringen med å oppsummere et hovedtrekk ved cannabismiljøet: «Den ene gruppen var ungdom som på ulike måter var i opposisjon til de etablerte samfunnsnormer, mens den andre gruppen bestod av ungdom som hadde problemer av ulike slag.»

CANNABIS

- Felles betegnelse på marihuana, hasj og cannabisolje, som er ulike foredlingsmåter av cannabisplantene, hovedsakelig Cannabis sativa og Cannabis indica.

- Har en gruppe virkestoffer som fester seg til reseptorer i nervesystemet og immunforsvaret. De to viktigste virkestoffene i cannabis er THC og CBD. THC utløser rus, mens CBD har blitt knyttet til egenskaper for å dempe de uønskede virkningene cannabis som nedsatt hukommelse, psykotiske symptomer og angst.

- Hasj er seige brune klumper eller brikker som kommer fra cannabisplantens plantesaft, kalt harpiks. Harpiksen blir mekanisk behandlet for å isolere de THC-rike plantedelene. Dette er den vanligste foredlingsmetoden av cannabis i Norge.

- Marihuana er tørket plantemateriale fra plantens THC-rike områder. Den nest mest brukte varianten av cannabis i Norge.

- Cannabisolje er kjemisk destillert harpiks fra cannabisplanten som gir en væske fr for plantemateriale. Dette er den minst vanlige foredlingsmetoden i Norge. Her blir planten utsatt for kjemisk foredling, slik at væsken som blir igjen er svært THC-rik.

- Verdens vitenskapelige miljø strides om konsekvensene av cannabisbruk. Økt sannsynlighet for kronisk psykose anses som den mest alvorlige følgen av bruk, men er i dag ikke godt nok dokumentert. Det er bevist at cannabis kan gi akutte psykoser, angstopplevelser og panikkanfall.

*Kilde: Anne Line Bretteville-Jensen:
Hva vet vi om cannabis (2013)*

Man kan si at få har motiv om å drive kartell eller tjene masse penger blant dem som holder på her i Norge

WILLY PEDERSEN
Rusforsker

LIGGER LAVT: Anders forteller at han selger til venner og kjente, men at han likevel er redd for å bli tatt av politiet.

Willy Pedersen, professor ved Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitet i Oslo, sendte krusninger gjennom den offentlige samtalen i 2007 da han publiserte kronikken «Hasj er farlig» i Aftenposten, der han baserte seg på det anerkjente tidsskriftet *The Lancet* som la fram tall som viste til «at de som noen gang har brukt hasj, har 40 prosent økt sannsynlighet for psykose. Med hyppig hasjbruk doubles risikoen». I senere tid har Pedersen trukket

Det fleste blir likevel overrasket, fordi jeg oppfattes som streit.

ANDERS
Selger

flere av påstandene, og mener at «hasj er mindre farlig enn alkohol» hvis man kun ser på de medisinske farene. Over telefon utdyper Pedersen:

– Senere undersøkelser har ikke vist en økning av schizofreni i land der store grupper har begynt å røyke cannabis, det er derfor vanskelig å kunne fastslå om

cannabis gir økt risiko for kroniske psykoser. Derimot er det ingen tvil om at en kan oppleve akutte, forbigående psykotiske reaksjoner, forklarer Pedersen, men sier at cannabisbrukere som leser seg opp på forskning gjerne har «sine favoritter og at de ofte leser litt selektivt» på en slik måte at de kan undervurdere farene med cannabis.

CANNABISKULTUR. Pedersen utgav sammen med Sveinung Sandberg i 2010 boka *Cannabiskultur*, den første boka i Norge som prøvde å oppsummere hva vi vet om miljøene. Datainnsamlingen hadde foregått siden 2006, og var basert på over hundre intervjuer med brukere, selgere, smuglere og dyrkere. – De som fortsetter med cannabis etter at de har blitt 25-30 år, er ofte litt marginale i samfunnet. Det kan være vanskelig å kombinere en krevende jobb og familieliv med å røyke cannabis når man blir eldre. I USA er det en langt større kultur for at godt voksne røyker, og det kan sikkert være universitetsansatte og Wall Street-folk som tar seg en joint av og til, sier Pedersen.

Han forteller at mange av cannabisbrukerne er ressurssterke ungdommer med litt opposisjonelle og venstreorienterte verdier. Dette går også igjen hos dem som har sterke økonomiske motiver.

– For de fleste som dyrker cannabis holder det med noen få planter. De ønsker ikke å ekspandere, fordi det ofte innebærer å knytte seg tettere til kriminelle miljøer for å kunne selge varene. De som ønsker å bli små har ofte grønne verdier og en motstand mot kapitalisme. Man kan si at få har motiv om å drive kartell eller tjene masse penger blant dem som holder på her i Norge, sier Pedersen.

Den universitetslærde avslutter litt morsomt: – Ikke les pensum i cannabisrus. Da får du ikke med deg noe.

SOLSKINN OG EKSAMENSIDYLL. Selv kriminelle studerer til eksamen. Anders, en fysisk imponerende gløsing, har sittet hjemme i hele eksamensperioden og lest til fire eksamener. – En typisk måned selger jeg 100 til 200 gram. Jeg selger ikke i eksamensperioden, fordi jeg fokuserer på skole, men jeg har hørt fra andre at de selger mer i eksamensperioden. Og så vet jeg at sommeren er en god periode. Da kjøper folk mye, sier han. Veggene rundt ham er fylt opp med ferieminner og suvenirer fra inn- og utland. Sengen er pent redd opp, enten fordi han ventet besøk eller fordi militær-rutinene ennå styrer livet hans. Anders forteller at han tidligere var negativt innstilt til cannabis fordi

han var i Forsvaret. – Da var jeg i mot det. Jeg hadde en slags plikt om å være i mot, sier han. Likevel valgte Anders å gjøre forbudte stoffer til sin deltidsjobb. Han kom borti hasj for første gang da han flyttet til Trondheim for å studere. Etter hvert ymtet en kompis frampå at han hadde tilgang på «mye» hasj, hvis han ville kunne han kjøpe. Første gang kjøpte Anders et par plater, der hver plate er 100 gram. – *Og det koster?* – Cirka 100 kroner grammet. – *Så du kjøpte for 30.000 kroner første gangen?* – Ja, for cirka 30-40.000 kroner, sier han, uten videre å være imponert over seg selv.

FRAM MED KLUMPEN. – *Hva har du tenkt om å selv selge hasj?* – Først var jeg som en oppstemt fjortis. Etter hvert har jeg begynt å se mer seriøst på det. Siden jeg begynte har jeg lest mye, fordypet meg. Jeg har fulgt debatter og lest artikler. Av det fikk jeg sterkere meninger om å selge skikkelig hasj. – *Hvordan kan du vite at du selger skikkelig hasj?* – Fra dem jeg har pratet med har jeg hørt at hasjen jeg selger har et høyt innhold av stoffet CBD. Det er

antipsykotisk og beroligende. Anders forteller at hasjen kommer fra Marokko, og at den har vært dyrket «naturlig», i motsetning til det som dyrkes i kjellere. Han forteller at når det dyrkes for å vokse raskt, forsvinner mange av de naturlige stoffene som CBD, som han mener har en rekke medisinske effekter. – Jeg kan ikke være helt sikker, men jeg er nokså sikker på at det jeg selger er 100 prosent rent hasj. – *Hvor lenge har du tenkt å fortsette?*

Det er gunstig for å kunne tilbakebetale studielånet.

ANDERS
Selger

– Et par semestre til, tenker jeg. Det er gunstig for å kunne tilbakebetale studielånet, også må man jo ha en ekstra inntekt når man studerer for å ha noe å leve av, sier han, og innrømmer at han er bekymret for å bli tatt og å kanskje miste studieplassen.

BEKYMRET: Politioverbetjent Jan Erik Haugdal sier det i utgangspunktet finnes nok narkotika av hvert slag, til alle som vil ha, i hele landet.

FOTO: Katinka Goffin

KRETS OG KOMPISER. Anders snakker om hvordan dealingen foregår, og hva andre tenker om at han selger. – Jeg sier det jo kun til de nærmeste. De fleste blir likevel overrasket fordi jeg oppfattes som streit. Anders titter litt rundt, søkende etter et nikk som bekrefter at «jo, du ser ut som en real kar». – Det er nære kompiser det starter med. De kan anbefale meg videre, men da møtes vi på en offentlig plass, og har avklart alle regler på forhånd. Vi møtes på normale steder, under normale omstendigheter, sier han og utdyper: – Når jeg selger til venner kan vi ta en prat. Snakke om damer, om skolen. For all del, vi kan også ta en øl. Anders forteller at han oftest selger mellom to og ti gram. – Jeg får 50 prosent fortjeneste på hasjen. Altså kjøper jeg for hundre kroner grammet, og selger for 150 kroner. Jeg kunne tjent mer hvis jeg ville. Det ville ikke vært vanskelig å selge for 200, men jeg har ikke bare økonomiske motiver. **UD**

Navnene til Knut og Anders i artikkelen er endret for å skjule deres identitet.

Trøndertalentet

Frp-politikaren Sivert Haugen Bjørnstad (23) rakk berre å gå to år på BI før han blei landets yngste stortingsrepresentant.

TEKST: Ingrid Vik Bakken FOTO: Amalie Stokkan

Bjørnstad har vore heime på trondheimsbesøk når Under Dusken møter han ein måndags ettermiddag. Han har tid til ein prat og ein kakao før han må ta kveldsflyet til Oslo. Sjølv om hans nye liv i hovudstaden er spennande og fylt med utfordringar lengtar Bjørnstad heim til Trondheim. Difor reiser han tilbake til heimtraktene ved kvar anledning som byr seg. Det er omtrent kvar helg.

– Eg synest ikkje Oslo er ein utprega hyggeleg by, seier han og ler.

Han likar mykje bedre å kome heim enn å reise til Oslo, og seier han er «drittlei» Gardermoen. Det er tydeleg at Bjørnstad har hjartet sitt i Trondheim. Trass i at han saknar heimbyen understrekar han at det er ein veldig interessant jobb han har fått i Oslo.

– Eg er ikkje gått lei etter eitt år, i alle fall.

POLITIKAR BRA, STUDENT BEST. Bjørnstad hadde fullført to år av ein bachelor i økonomi og administrasjon på BI då han kapra det andre mandatet til Frp i Sør-Trøndelag i fjor haust, og blei Noregs yngste stortingsrepresentant. Han fekk stilling i Kyrkje-, forskings- og utdanningskomiteen, og skildrar ein kvardag som for ein vanleg student kan høyrast ganske krevjande ut.

–Eg går på jobb halv åtte og byrjar med å lese dagens aviser. Deretter går det slag i slag: Det er møter med rådgivarar, kommunikasjonsavdelinga, så ei stortingsbehandling, og så er det lunsj. Deretter kontakt med lobbyistar, journalistar, veljarar... Så er det interne møter på ettermiddagen. Kvelden går med til å slette e-postar.

– *Det høyrst travelt ut. Saknar du ikkje studenttilvera?*

– Det finst jo ikkje noko betre liv enn livet som student. Så det var ganske stor overgang. Ikkje at eg har det dårlegare no, livsstandarden går jo opp. Men jo, eg saknar tida der eg var ordentleg student.

På spørsmål om han var ein flittig student, skildrar Bjørnstad først eit studenttilvere som dei fleste norske studentar nok kan kjenne seg igjen i.

– Eg var nok ikkje på alle førelesingar. Men eg prøvde å jobbe delvis jamt og trutt. Men slik er det – du skal ha tid til andre ting som student.

Han retter litt på kommentaren sin og skyt inn at norske studentar jobbar altfor få timar i veka. Å jobbe mindre enn tretti timar i snitt i veka er for dårleg, i følgje Bjørnstad. Men jobba han sjølv meir enn tretti

timar? Her må han tenkje seg om.

– Eg trur nok at eg gjorde det, ja. Med førelesingar og slikt...? Joda, det trur eg nok.

STERKT STUDENTENGASJEMENT. Trass i den spennande kvardagen på Tinget, har ikkje Bjørnstad klart å leggje studentlivet heilt frå seg. I tillegg til å vere stortingsrepresentant tek han fag ved sidan av.

– Eg prøver å ta 7,5 studiepoeng i semesteret. Då kan eg vere ferdig med bacheloren innan stortingsperioden er over.

Han trivst godt med å sitje i Kyrkje-, forskings- og utdanningskomiteen. På den måten får han framleis henge mykje i lag med studentar. Han blir engasjert når han snakkar om utdanning. Det dreier seg om ting som internasjonal konkurranse, rasjonalisering, samanslåingar og kompetansespissing. Utdanningssektoren kjem visst nærmast til å gå gjennom ein revolusjon dei neste åra. Sivert meiner NTNU må gå tilbake til røtene.

– Vi må hugse på at NTNU er først og fremst eit naturvitskapleg, teknisk universitet.

– *Så du vil leggje ned Dragvoll?*

– Reint fysisk, ja.

Han smiler lurt, men går ikkje nærmare inn på det.

Å sitje på Stortinget er litt som å vere i ei boble. Når eg går ut derifrå etter ein lang arbeidsdag, blir eg nesten overraska over å sjå at det finst andre folk i verden.

SIVERT HAUGEN BJØRNSTAD

DEBATTAR RUNDT KJØKENBORDET. Korleis vart denne unge trønderen, ein sjølvtitulert «la'moramp», stortingsrepresentant allereie i ein alder av 23 år?

– Det var eigentleg ganske tilfeldig at eg melde meg inn i Fpu. Vi hadde eit skuleprosjekt i 9. klasse om Stortingsvalet. For å vere godt førebudd til prosjektet las eg alle partiprogramma. Då fann eg ut at Frp sin politikk passa godt med dei meiningane eg hadde, og eg bestemte meg for å bli medlem.

SIVERT HAUGEN BJØRNSTAD

• **Fødd** i 1990

• **Oppvaksen** på Lade i Trondheim

• **Har studert** økonomi på BI

• **Stortingsrepresentant** for Framstegspartiet 2013-2017

• **Var nestformann** i FpU inntil mars 2014

Partivalet kom likevel ikkje som ei overrasking på han. Bjørnstad har alltid visst kva «side» han høyrer til. Med to yngre brødre og samfunnsengasjerte foreldre har det vore mange heite diskusjonar i heimen.

– Det har vel vore julaftenar der folk har blitt så sure at dei nesten har gått frå bordet. Far min driv med eigedom, så når han pensar inn på byråkratiet og papirhaugar...

Bjørnstad ler, det er tydeleg at han gleder seg over minnet av heite diskusjonar rundt bordet heime.

BROILER, MEN INGEN LETTVEKTAR Etter berre ein månad som medlem i Fpu fekk Bjørnstad sitt første verv i organisasjonen.

– Det skulle vere årsmøte, så eg og ein kompis bestemte oss for å sjekke det ut. Som i dei fleste organisasjonar var det mangel på folk som var interessert i å vere med og bidra. Så var det ein som sa «der sit det ein ny fyr som ser grei ut, så han vil sikkert vere med». Eg ville ikkje vere den kjipe fyren og tørte ikkje seie noko anna enn ja.

Etter sitt første landsmøte har verva berre balla på seg for Bjørnstad. Han har hatt eit utal stillingar i ungdomsorganisasjonen og var inntil mars i år nestformann på landsbasis. Samstundes har han hatt verv i vaksenpartiet og har vore medlem av både Bystyret i Trondheim og Fylkestinget i Sør-Trøndelag. Ein skulle tru det var vanskeleg å gå så raskt frå å vere ein frittalande ungdomspolitikar til å bli ein respektabel stortingsmann. Men Bjørnstad framstår som svært roleg og komfortabel i rolla han har fått. Det er nesten så han avdramatiserer det heile litt.

– Overgangen har vore glidande. Når ein er moden nok går det ganske automatisk.

Bjørnstad har lært mykje om politikk frå han starta som 15-åring. I dag er han eit av Framstegspartiets største talent, ifølgje Per Sandberg. Han er likevel kledeleg jordnær, og meiner det heile handlar om hard jobbing.

– Eg trur ingen er fødd politikar. Mykje av det å vere ein god politikar er å lese sakspapir. Dei dårlegaste politikarane er dei som gjettar på ting.

Det er nok ikkje noko sjekketriks å seie at ein er politikar. Eg har i alle fall ikkje hatt noko særleg suksess med det.

SIVERT HAUGEN BJØRNSTAD

KOPLAR AV UTAN SLIPS. Etter ein hektisk dag på Stortinget kjem slipset fort av når Bjørnstad er heime i leilegheita. Den beste måten han koplar av på er å liggje på sofaen i joggedress og sjå på sport. Med så tettpakka dagar ser han helst at samtaletemaet dreier seg rundt andre ting enn politikk når arbeidstida er omme. Når han er ute på byen unngår han bevisst å presentere seg sjølv som politikar.

– Det er nok ikkje noko sjekketriks å seie at ein er politikar. Eg har hvertfall ikkje hatt noko særleg suksess med det.

– *Kvifor ikkje?*

– Eg trur det skremmer folk litt. Mange trur politikarar er nokon upersonlege folk som dei ikkje har særleg tiltru til. Det er ikkje mest «turn-on». Då seier eg heller at eg er student.

Han er på sosiale medium, men seier tida ikkje strekk til for noko meir enn Facebook og Twitter.

– Tinder? Det veit eg nesten ikkje kva er. Livet går heilt greitt utan. Eg syns mange verkar litt for avhengig av dei greiene der.

TO STEG OM GANGEN: I tillegg til å vere stortingsrepresentant, tek Sivert Bjørnstad eit fag i semesteret. – Då kan eg vere ferdig med bacheloren innan stortingsperioden er over, seier han.

EIN GONG POLITIKAR, IKKJE ALLTID POLITIKAR?

Om framtida har Bjørnstad få konkrete spådommar. Han håpar han får sitje ein periode til. Deretter tenkjer han å få seg «eit ærleg arbeid».

– Å sitje på Stortinget er litt som å vere i ei boble. Når eg går ut derifrå etter ein lang arbeidsdag, blir eg nesten overraska over å sjå at det fins andre folk i verden. Det er ein rar følelse. Eg trur ikkje folk har godt av å sitte der meir enn to-tre periodar.

Politisk engasjert vil han likevel alltid vere.

– Det er ikkje ein knapp ein kan skru av eller på. Men på eit tidspunkt kan eg tenkje meg å bruke engasjementet ein anna stad enn i sjølve politikken.

På spørsmål om han kan tenkje seg å bli student på heiltid igjen, dersom han ikkje skulle få ein andre

periode, må han tenkje seg om.

– Tja... Faren er at eg er blitt for gammal. Men ein er vel ikkje for gammal når ein er tjuesju?

Han ser litt spørjande ut, liksom for å få bekref-telse, og framheld:

– Det blir nok eit litt anna studentliv enn då eg var tjue, i så fall. Eg trur ingenting kan bli likt som når ein er tjue år og student... Før var det det største å gå ut nederst i Nordre. Det er det ikkje lenger. Men ja, det kunne absolutt vore ein moglegheit å gå tilbake til studentlivet.

Ein ting er hvertfall heilt sikkert. Bjørnstad skal tilbake til heimbyen sin.

– Eg kunne ikkje tenkt meg å bu fast nokon annan stad enn Trondheim. **UD**

Til ettertanke

Verdensproblem nummer én. Eller eit fyrste verdensproblem? Undertegna har lenge kjempa kampen mot kleine facebookstatusar.

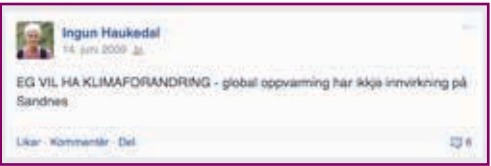
TEKST: Lars Erik Haukedal Andreassen **ILLUSTRASJON:** Camilla Dahlstrøm

4. MAI 2007 tok eg steget ut i dei sosiale medier, eg vart medlem av Facebook. I elleve dagar dyppa eg tåa, kjente på temperaturen, før eg 15. mai kasta meg uti og skreiv min fyrste facebookstatus. Eit mageplask som sendte meg nesten heilt ned til den mudrande botnen av folkedjupet.

MEN HALLO, det var i 2007. Eg var 16 år. I Norge konkurrerte Facebook med Nettby og Habbo Hotel. I to år posta eg kleint, og eg var borti dei fleste av flau-sene, eg kunne skrive: «OMG!!!! nokon må jammen meg be meg om unnskyldning fort....», «sjekk ut frukosten min i dag» eller «skamtrøtt, hater livet, gruer meg til matteprøve...»

Dette fortsatte i to år, heilt til alt plutselig endra seg. I ung alder måtte eg brått tre ut av uvita og barndomen. Eg måtte byrje å forsørge og oppfostre mi eiga familie på nett. Det skjedde då mamma fekk Facebook.

DET VAR EI TUNG TID, og eg måtte bruke lang tid og harde virkemidler for å få mamma til å koble inn hjerna som eit filter på kva ho deler med resten av verda. Eg leste statuane hennar høgt rundt middags-bordet, eg gav tips om kva ho heller kunne ha skrive, stundom trua eg med å unfriende ho. Arbeidet bar frukter og etterkvart vart også ho flinkare til å tenke seg om før ho posta. Det samme kan eg ikkje seie om dusinvis av andre eg deler nyhendestraum med. Folk eg anser som mine (facebook)venner deler stadig vekk innhald som er naseklypande pinleg å sjå dei eksponere omverden for, og som i ytteste konsekvens kan vere direkte samfunnsskadeleg.

DET ER HEILT OK å stille spørsmål om genmodifisert mat, men ikkje del artikkelen du fann på nyhets-speilet.no. Det er greitt å oppleve framandfrykt, men gå ei runde med deg sjølv før du eksponerer heile kommentarfeltet eller facebookfeeder med dine snautenkte refleksjonar om korleis ei folkegruppe er skadedyr. Du kan støtte Israel, men ikkje driv med personleg uthenging av journalistar som rapporterer om dei døde i Gaza.

MIN TEORI ER at det heile handler om filter, å gå ei runde med deg sjølv før ein publiserer noko på nettet trur eg vil virke prevantivt ikkje berre for å minske antallet kleine statusar, men også dei skadelege. I kraft av å ha vore medlem av Facebook tre år lengre enn #SoMeDronning Trine Grung, som ikkje fekk Facebook før 2010 (lol), har eg formulert ei liste med sjekkpunkter du kan bruke for å ikkje framstå som ein dritt på nett:

JANTELOVEN 2.0

1. Ikkje tru at folk vil høyre om korleis dagen din har vore.
2. Ikkje tru at ingen har delt det søte kattebildet før deg.
3. Ikkje tru at folk tenkjer ekstra etter fordi du skriv «til ettertanke...» bak lenkja du deler.
4. Eit punktum er nok. Bruk aldri tre prikkar etter kvarandre.
5. Ikkje tru at du er den einaste som kan sjå ut vindauget. Aldri post statusar om at det snør/regner/er sol.
6. Ikkje trut du er den einaste som lenkjer til nyhetsspeilet.no, nyttnorge.com, eller norgesavisen.no er ikkje teikn på at du graver djupare eller forstår meir enn dine medmennsker.
7. Det er ikkje kult å la vere å tenke seg om. Folk ler av deg, ikkje med deg.
8. Ikkje publiser maten din. Middagstallerkenen din er ikkje spesiell. Alle et, fleire gongar til dagen.
9. Ikkje klag utan å skrive kven eller kva som er gale.
10. Ikkje klag i det heile. Folk bryr seg ikkje.
11. Tagg med omhu, folk vil sjelden bli nevnt i dine innlegg.

Et lite stykke Norge

Andre fadderbarn lærer å styrte en halvliter.

De internasjonale studentene risikerer å havne i vannet.

TEKST: Marie Sigstad FOTO: Eivind Sandodden Kise

I hjertet av Bymarka har 30 studenter slått leir og sovet en natt i lavvo. Under Dusken møter dem morgentrotte og friske dagen derpå. Sola skinner, og flere har allerede tatt et morgenbad i det kalde vannet. Lavvoene er fortsatt duggvåte etter nattens regn, og turlederen kan melde om at den verste katastrofen på turen var et par våte soveposer.

TYSKLAND TIL KAMERUN. Rundt 1200 internasjonale studenter starter denne høsten ved NTNU. De kommer fra hele verden, fra europeiske land som Tyskland og Frankrike, til mer eksotiske land som Usbekistan og Kamerun. Mange tar en mastergrad, men de fleste er her på en Erasmus-utveksling som varierer fra ett til to semester.

Elisabeth Kathleen Ofstad, arrangementsansvarlig ved Internasjonal seksjon, forteller at målet med en velkomstuke er at studentene skal bli kjent med Trondheim og norsk kultur, samtidig som de får nye venner med på kjøpet.

– Vi har laget velkomstuka som en festival. Studentene får eget armbånd, bonger til mat og drikke og de kan melde seg på de aktivitetene de selv ønsker.

Jeg har sovet i telt før, men det har vært på metallfestivaler i Tyskland.

KLAUS ENING

Tysk student

5-STJERNERS CAMPING. Maja Hrozanova (22) fra Slovakia og Klaus Ening (29) fra Tyskland er to av de heldige deltakerne på telttur til Bakklidammen.

– Dette må være det jeg kaller en 5-stjerners camping. Alt lå til rette for oss da vi kom, sier Maja.

Hun forteller at hun har bodd i Norge før og forelsket seg i landet og naturen.

For flere av deltakerne er det første gang de sover i telt. Noen har sin eneste erfaring fra musikkfestivaler, med en kasse øl som bagasje. Klaus inkludert.

– Jeg har sovet i telt før, men det har vært på metallfestivaler i Tyskland. Støynivået er litt høyere der, for å si det sånn, sier han og pusser tenner.

En natt i Bymarka har likevel gått overraskende bra

for alle deltakerne. Dimitris Panagiotopoulos (27) fra Hellas er godt fornøyd med det norske campinglivet.

– I hjemlandet mitt kan man ikke bare slå opp telt etter at det har blitt mørkt. Hvis politiet ser deg blir du jaget bort, og båltenning er forbudt. Her er det mye enklere å campe uten tillatelse.

Han sitter og pirker i asken av det som er igjen av leirbålet fra i går da vi snakker med ham. Dimitris er en selvutnevnt ekspert på internasjonale fadderuker, da han har vært på utveksling flere ganger før. Han gir Trondheim terningkast fem på grunn av teltturen.

– Danmark er vinneren, for der fikk vi gratis øl.

Studentene vi snakket med er veldig imponerte over hvor utrolig «fit» nordmenn er, og forteller om damer på 50 og oppover som har løpt forbi dem på vei opp i marka. Nå går turen videre til «Copper Valley», noe som vi senere får bekreftet er det samme som Gråkallen på godt norsk. Turgjengen har nå pakket sammen leirplassen og er klar til avmarsj. De skal møte 700 andre internasjonale studenter på veien.

KANOTUR ENDTE MED ET PLASK. En hel uke full av aktiviteter og festligheter kan tære på selv den

EKSPERT: Dimitris Panagiotopoulos har vært på utveksling flere ganger. Danmark var hakket bedre, der fikk han gratis øl.

mest ivrige student. Dagen etter at det var disco i Storsalen på Samfundet, møter vi en sliten gjeng som skal teste ut Nidelvas lunefulle temperament i kano.

Det er tydelig at de to italienske guttene Alessandro Trapani (24) og Alberto Marzotto (25) skal padle for første gang. De vrir og dreier på padleårene, og forsøker å se på de andre for inspirasjon. Guttene forteller om festen i går. De benekter bakrus, da det er altfor dyrt i Norge til å drikke seg full likevel. Ølprisene er en snakkis. Det er stort sett det studentene har å klage på.

Da guttene omsider har fått padleårene i riktig retning og er noenlunde klare, kommer det en tredje mann løpende og spør om det ikke er for sent å bli med. Endelig på plass i kanoen blir de dyttet ut i vannet av Under Duskens utsendte. Men ferden skal ikke bli lang. Etter bare noen få sekunder er kanoen så ustabil at den velter. Søkkvåte, men like blide, kommer de seg opp på land igjen.

VOKST I OMFANG: Fra å være et par dagers velkomst for 150 studenter i 1998, er den nå på en hel uke med 1200 internasjonale studenter som deltagere.

– Vi trodde det var umulig å velte. Men vannet var godt, sier trioen og gliser.

TUBERKULOSESJEKK. Som en sterk kontrast til den norske fadderuka og alle de sosiale aktivitetene, må alle studentene fra høyrisikoland for tuberkulose

Danmark er vinneren, for der fikk vi gratis øl.

DIMITRIS PANAGIOTOPOULOS

Gresk student

gjennom en helsesjekk. Dette gjelder spesielt studenter fra mange afrikanske og asiatiske land, i tillegg til de fleste land i Øst-Europa.

I NIDELVEN: De italienske studentene trodde ikke en kano kunne velte.

FESTNINGEN-OL: Mens det gjengse fadderbarn er opptatt med pub-til-pub runder, er det satt av en hel dag til konkurranser på Festningen for de internasjonale studentene

– Studentene blir innkalt til en samtale på kommunens vaksinasjonskontor, og må deretter på en røntgenundersøkelse av lungene på St.Olavs Hospital. Dette er snakk om rundt 300 studenter, forteller Ofstad ved Internasjonal Seksjon.

Studenter utenfor Norden må i tillegg innom politistasjonen for å registrere seg og eventuelt få et oppholdskort. NTNU har laget en egen avtale med Utenriksdirektoratet så det skal bli enklere for hver enkelt student. De som blir i Norge lengre enn seks måneder får eget personnummer.

JAKTEN PÅ NORSKE VENNER. De fleste norske studenter kan telle på en hånd hvor mange internasjonale studenter i Trondheim de kjenner. Motsatt kan de fleste som noensinne har vært på utveksling fortelle om venner fra hele verden, foruten landet man reiste til. ESN Trondheim (Erasmus student network) har ansvaret for å skaffe en norsk «buddy» til de som er interessert.

– Under velkomstuka legger vi vekt på at studentene skal få et sosialt, internasjonalt nettverk. Så kan studentene bruke tid på å skaffe sitt eget nettverk av norske venner senere i høst, sier Ofstad ved Internasjonal seksjon.

På velkomstmøtet den første dagen snakket ISFiT-presidenten om frivillighetskulturen i Trondheim, og hvordan det er en fin måte å bli kjent med norske studenter på. Dette var noe som tydelig inspirerte Maja fra Slovakia.

– Nordmenn er et lite egoistisk folkeslag. Jeg er veldig imponert over at det er så normalt å engasjere seg frivillig, og kunne tenke meg å bli frivillig i ISFiT selv.

INNFØRING I Å VÆRE NORSK. Velkomstuka til de internasjonale studentene i Trondheim er nok det nærmeste en autentisk norsk fadderuke du kommer. Den inneholder alt fra sekkeløp og kubb, til kanotur, overnatting i telt og fisking i Nidelva. Det er rett og slett en innføring i å være norsk. **UD**

Under Dusken er den eldste nålevende studentavisa i Skandinavia, og i år er det 100 år siden avisa ble grunnlagt. I forbindelse med dette jubileet publiserer vi en artikkel med tilbakeblikk fra Under Duskens historie, i hver utgave i ett år.

Då Dusken selde sjela si

Annonsene i avisa går som ein raud tråd gjennom Under Duskens historie, og avslørar overraskande mykje om verda i kring.

TEKST: Emil Henry Flakk

HISTORIA OM REKLAME I DUSKEN handlar om to behov: studentane har alltid vore ei attraktiv gruppe for handelsstanden. Anten der gjeld varer eller tenester, så har studentane ofte vore eit skritt føre utviklinga. Samstundes har Under Dusken lenge vore nødt til å tene pengar for å betale så mykje som mogleg av produksjonskostnadene sine.

UNDER DUSKEN SOM ANNONSEAVIS er ikkje eit nytt fenomen. Alt i 30-åra er det klårt at annonsene var komne for å bli, og dette vart gjort mogleg av ein fleirspaltelayout som gjorde det lettare å ha meir ulikt stoff på mindre plass. Tidligere gjekk UD stort sett i enkeltsider med karikaturar på den eine sida og enkle tekstar på hi.

LIKEVEL HAR DET IKKJE ALLTID VORE LIKE MYKJE REKLAME i avisa. Det treng ikkje nødvendigvis koma av høgkonjunkturane heller. På 70-talet var det ein periode med markant nedgang, som i stor grad kom av radikalismen som herja i redaksjonen. Ifylgje historieboka Engasjement og begerklang forklara formannen i Trondhjem handelsstandsforening det slik: «Når dere forfekter et helt annet syn enn vi, må dere jo også vente at vi blir tilbakeholdne med å tegne annonser». (s. 379)

Annonser er gjerne tidstypiske og speglar forbrukarvaner i samtida. I dag ville det til dømes vore utenkjeleg med reklame for sigarettar, noko som derimot var gjennomgåande i 30-åra, med merkenamn som Abdullah og Medina. I fleire fall let UD tobakkmerket Tempo låne den vidkjende pegasusen til å promotere sitt produkt som «studentens cigarett». Ein av dei mest lojale annonsørane var dessutan tobakksjappa til John Husby i Nordre gate, som også selde spelkort og spaserstokkar. I bladet til UKE-revyen Tempora i 1939 heiter det at Husby er staden «hvor man får god Tobakk». Det er lite å finne om Husby i etterkrigsåra, og ein må like godt lure på kva forhold han hadde til Wiik & Wiinum, som konkurrerte i same bransje i same gate.

NOKO VI OGSÅ KJENNER FRÅ I DAG er fascinasjonen for gadgets. Den digitale planleggjaren Filofax

kjem inn i avisa på 80-talet, og i julenummeret i 1992 reklamerer HøyskoleData a.s. for ein snasen Mac LC med heile 4 MB minne, 40 MB lagringsplass og endåtil 14-tommers fargeskjerm(!). Det var reine røvarkjøpet til 10 985 kroner, ned frå ein listepris på 15 240 kroner. Den meir økonomiske studenten tok kanskje turen åt SiT Tapir Data (seinare Akademika, no privat) og kjøpte ein Commodore 486SX-25 med tre gonger så mykje lagringsplass og Windows 3.1 til trivelege 11 990. Det seier sitt om kor fort den teknologiske utviklinga har gått.

UTELIVSBRANSJEN OG MOTE har også hatt sin plass i avisa, rett nok sjeldnare i nyare tid. På 90-talet fann ein alt frå 3B, Slottskjelleren (i Fjordgata) og Checkpoint Nightclub til meir rolege stader som Herås Café Leüthen. Mote fanst også, med innslag frå LærDoktor'n i Jomfrugata og Haltvik Match i Nordre, kvar du kunne kjøpe jeans frå Levi's. På 30-talet var det gjengs å sjå tingingar for Trønderheimen, ei hotell- og kaffiverksemd («kaffistova») laust knytt til Studentmållaget i Nidaros. Dette er eit av få tilfelle kvar lokale hotell er synlege i avisa.

Somme vil finne det fascinerande korleis marknadsføringa har endra seg gjennom tiåra. Bokhandlaren Brun's var populær mellom studentar alt på 70-talet, gjerne dei som gjekk på NTH. Her låg hovudvekta på utvalet av tekniske fagbøker. I 1989 la dei derimot meir vekt på eit rikt utval innan astrologi, drøyme- og parapsykologi, helsekost og anna. Det spegla nok ein hug og ei interesse i tida for det alternative. (I 1988 ble mellom anna kiropraktor ein verna tittel og fekk autorisasjon). På same måte ser vi ei rekkje annonser for fargerike sanitæranlegg i 30-åra, som «har stor betydning for hjemmet», noko som er vanskeleg å relatere seg til i dag.

OMEIN LIKEVEL SKAL TREKKJE FRAM NOKO som har vore fast oppi det heile, må det nok vera tannlegane. Dei dukkar opp mannesterke tidleg på 90-talet og har kome med i talrike UD-utgåver sidan då. Studentar skal trass alt ha blod på tann. **UD**

↑ I FYR OG FLAMME:

Det var lausare etiske krav for reklame før i tida. Her har Dusken lånt bort sin pegasus til ein tobakkprodusent.

↑ LØP OG KJØP:

Eit retteleg godt kjøp for den framsynte studenten.

↑ NYNORSK: Målrørsla dreiv hotell og studentkafé.

KULTUR

Å konstruere seg selv

Fra arbeidergutt på Dragvoll til forfatter med braksuksess. Carl Frode Tiller skriver seg inn i bøkene sine.

Side 33

Mattestudent ble novellevinner - les bidraget!

Side 36

Studentmat: PostKåkk kårer byens beste burger

Side 40

**SAMFUNDET
LEDER**

DET SURE EPLET

Lærerstreiken har de siste ukene blitt trappet opp, og tusenvis av elever har opplevd å komme til stengte dører. Mellom lærerne og KS foregår det en stillingskrig. I denne omgang er det ikke bare lønn, men også tvungen kontortid som er en del av misnøyen hos arbeidstakerne. Disse kampsakene vitner i realiteten om dyperegående problemer.

Den norske skolen sykemeldes hvert tredje år av PISA-undersøkelsen. I OECD-rapporten fra februar trekkes frafallet i videregående skole (stabile 30 prosent) fram som et av flere sykdomstegn. Syndebukken er skolevesenet, et stort og gammeldags vesen, som er anonymt nok til at ingen nødvendigvis føler seg truffet.

Når problemet skal adresseres og skylden fordeles, er det ofte lærerne som finner seg i søkelyset for kritikken. Når politikere da, fra tid til annen, presiserer hvor viktig lærerens rolle er, og hvordan skolen er et satsningsområde, er det ikke rart det blir en kognitiv dissonans mellom lærerne og staten.

Det er lett å ha meninger om skolen og læreryrket. Vi har alle vært der, og gjerne opplevd både gode og dårlige lærere. Alt dette er veldig subjektivt, og på mange måter kun en avledning av konfliktens kjerne. De siste tyve årenes framvekst av teknologi har ført med seg et behov for å tenke nytt på klasserommet. Dette kommer i tillegg til omstillingen av lærer- og elev forholdet ikke lenger er fundamentert i autoritet, men i gjensidig respekt.

Streiken vi ser i dag er resultatet av at man i mange år har unngått å finne gode løsninger på problemene skolen står overfor. Fokuset blir å løse streiken, mens det underliggende legges til side, til det igjen kommer opp ved neste streik. Det foreligger feil hos begge parter. Den eneste måten man kan få en langvarig løsning er om begge parter kan bite i det sure eplet, som er dagens realitet, sette seg ned og finne løsninger for framtiden.

PER FRIDTJOF LARSEN
Leder for Studentersamfundet
i Trondhjem

ILLUSTRASJON: Irid Samuelsen

Ta ungdommen tilbake!

Dagens ungdom er så flinke til å representere seg selv at virkeligheten blir et vedheng. Ikke rart de er mer utmattede og deprimerte enn tidligere.

DANIEL GUANIO
Kulturjournalist

SOSIALE MEDIER

Som født i 1991, er jeg del av en generasjon som vokste opp midt i telekommunikasjonens Big Bang. Det er for oss det ble en selvfølge å kunne skravle på farta, bruke kolon og parentes for å vise følelser, eller finne bilder av alt mellom himmel og jord på en skjerm i kjellerstua. Vi er på mange måter svært heldige som opplevde de sosiale mediene før de kuppet hverdagen vår, i tiden før netthets, selfies og smarttelefoner - et slags mellomtrinn på veien mot #narsissismen vi opplever i dag.

I den nye Ungdata-undersøkelsen fra NOVA er tallenes tale klar: 70 prosent av den norske ungdommen tilbringer to til fem dager i uken foran skjermen hjemme i det man kan kalle «pålogget tilstand», mens stadig flere dropper lagsport til fordel for egentrening. Velkommen til selvrepresentasjonens gullalder.

Som Lena Lindgren skriver i sin kommentar i Morgenbladet (15.08), er vi en «uvanlig veltilpasset»

generasjon. En generasjon flinkiser som er opptatt av utdanning, helse og velferd, men likevel, i all stillhet, sliter med symptomer på depresjon og livstretthet. For meg som 91-er er det imidlertid mer interessant å se på de som kom etter oss, de som vokser opp i de etablerte sosiale mediene, ikke bare famlende i startgroppen.

Godt det fortsatt er stor oppslutning rundt profesjonsstudiene i psykologi

Mye kan nemlig tyde på at fasadebygging på nettstedet som Instagram, Vine og Facebook har en sammenheng med de depressive symptomene som ungdommen nå opplever. Sett deg inn i tankemønsteret til den gemene 13-18-åring: Har ikke profildet mitt fått mer enn 30 «likes»? Da må jeg slette det. Har ikke den nyeste Instagram-selfien min fått minst 20 «likes»? Da må jeg slette den. Har jeg ikke et forsidebilde på Facebook med en venninne som ser så bra ut at hun får meg til å se bra ut, men ikke så bra ut at hun ser bedre ut enn meg, og hvor vi begge er sminket sånn akkurat passe? Noe må gjøres.

Når den allerede hormonelle ungdommen må vokse opp med et altomfattende status- og «image»-jag,

tidligere forbeholdt skolegården, sier det seg nesten selv at hverdagen blir slitsom. Og siden såpass mye av kommunikasjonen skjer gjennom sosiale nettverk på nettbrett, laptop og smarttelefoner, overtar «image» for selvet på den synlige overflaten. Det er ikke bare den pyntede og oppstylta populærkulturen som lærer ungdommen å vektlegge det ytre; gjennom sosiale medier lærer også ungdommen seg selv å bli avhengig av andres blikk, søkende etter bekreftelse fra alle kanter.

Det er påfallende hvor mye personlig identitetsbygging minner om måten bedrifter profilerer seg i sosiale medier på, den såkalte «Some»-strategien. Skriver du mer enn to statusoppdateringer om dagen, vil med andre ord Dovre falle like fort som ditt sosiale omdømme.

Resultatet? Tilværelsen deres kan på et vis sammenlignes med den såkalte selvrefererende humoren man ser i enkelte filmer og tv-serier: For dagens ungdom er virkeligheten en meta-kommentar til ens innbilte individualitet i de sosiale mediene, ikke omvendt. En generasjon der selfies på Instagram er mer ekte enn personen som publiserer dem.

Godt det fortsatt er stor oppslutning rundt profesjonsstudiene i psykologi.

Navn: Carl Frode Tiller
Yrke: Forfatter
Aktuell med: *Innsirkling 3*, hans femte roman

Din største kulturopplevelse?

– Da jeg leste *Juvikfolket* av Olav Duun. Duun er fra samme sted som meg og skriver i samme dialekt. Moren min sa jeg begynte å snakke i samme stil etter å ha lest boka.

Største guilty pleasure?

– Jeg kommer ikke på noe, jeg pleier ikke å ha dårlig samvittighet for ting jeg liker.

Har du et råd til Trondheims studenter?

– Nyt friheten dere har som student. Vær med på mest mulig.

Å konstruere seg selv

Fra arbeidergutt på Dragvoll til forfatter med braksuksess. Carl Frode Tiller skriver seg selv inn i bøkene.

LITTERATUR

TEKST: **Amanda Roland**
FOTO: **Eivind Sandodden Kise**

– Etter *Skråninga*, den første boken min, fikk jeg plutselig mye oppmerksomhet. Det kom som et sjokk. Å være i media er ikke noe som faller naturlig for meg, men jeg har lært meg å trives med det.

I en kantine på St. Olavs møter vi Carl Frode Tiller, namsosingen som etter sin debutroman i 2001, kun har høstet priser og gode omtaler for sine utgivelser. Den nyeste boken, *Innsirkling 3*, er den siste i en triologi, og med det følger lanseringsarbeid og medieoppmerksomhet.

– I begynnelsen var jeg usikker på og forvirret over hva slags forfatterrolle jeg skulle ha i det offentlige. Jeg prøvde å være veldig klok i det ene intervjuet, og nervøs kunstnersjel i det neste.

En personlig klassereise

Han oppdaget tidlig at det falt ham naturlig å uttrykke seg gjennom tekst. Godt hjulpet av dyktige norsklærere og med støtte fra familien, gikk reisen fra Namsos til Trondheim, hvor han endte opp med å ta hovedfag i historie i 1998. Selv kaller han det en klassereise.

– Jeg var den første i familien min

som tok høyere utdanning. Det opplevde jeg som stort, men nå skjønner jeg at det var vanlig, også for mitt sosiale lag. Jeg tenkte at de andre på universitetet visste mye mer enn meg, og hadde vokst opp med mors tidsskrifter i bokhylla.

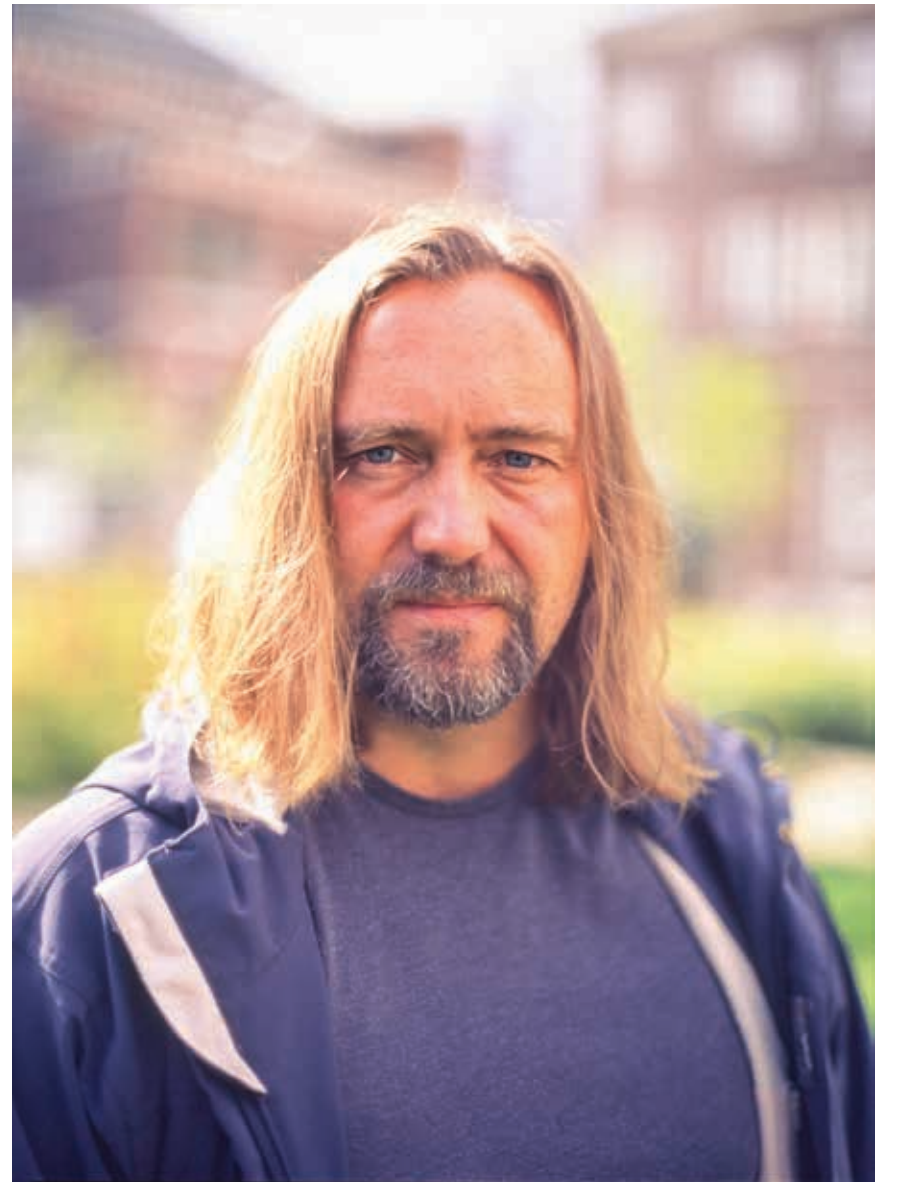
Frigjørende 90-tall

På tross av en umiddelbar fremmedgjøring, har han bare gode ting å si om studietiden på Dragvoll. Fra oppveksten i Namsos på 80-tallet, var møtet med akademikermiljøet på 90-tallet en annerledes opplevelse.

– 80-tallet var veldig politisk korrekt. Som ung raddis med Fretex-klær, langt hår og klare politiske meninger på venstresida, opplevde jeg møtet med postmodernismen på 90-tallet som frigjørende. Det ble lov å ha meninger som var i strid med det egentlig «burde» ment. Ting var ikke lenger svart-hvitt.

Den vulgære ketchupflaska

Tiller snakker mye om klassereisen han gjennomgikk i studietiden. Ved hjelp av detaljer, skildrer han den samme reisen i bøkene sine. Han tror ikke det ville blitt god litteratur hvis ikke han tok utgangspunkt i seg selv. – Arbeiderklasseungdommene jeg skriver om har vokst opp med

ketchupflaska på bordet. Men når de blir akademikere, blir den en salgs vulgaritet som ødelegger maten man har brukt tid på å smake seg fram til. Det er noe jeg kjenner igjen fra mitt eget liv.

Viljen til å bli forfatter

Første gang han satset på skriveingen var han midtveis i studiene. Han tok noen åpne emner, fikk studielån og skrev et manuskript.

– Jeg jobbet veldig mye med manus, viste det ikke til en sjel, leverte det ikke inn til forlag fordi jeg visste innerst inne at det ikke var bra nok.

Etter det første mislykkede manuset tok han hovedfag i historie. Debutromanen ble først til etter at han var ferdig med studiene.

– Da ble det alvor. Det var enten å skaffe seg en jobb eller å lykkes som forfatter. Jeg prøvde en gang til og fikk heldigvis publisert *Skråninga*. Nå synes jeg det er vanskelig å se for meg å gjøre noe annet enn å skrive. Det er det jeg kan best.

En følelsesmessig selvbiografi

Tanken om identitetskonstruksjon har fulgt Tiller gjennom hele forfatterskapet. Det startet med hovedfagsoppgaven om sagbruksarbeidere i Namsos og hvordan de fortalte om seg selv, og har blitt et helt forfatterskap om hvilke fortellinger som former et liv.

Tiller trekker ofte frem de samme temaene når han forteller om seg selv. Hvilke krefter som har formet livet hans, og hvor mye som kunne vært annerledes. I diktningen er utgangspunktet fortellingen om hans eget liv.

– Jeg bruker meg selv hele veien, men det er langt fra en selvbiografi. Hvis man skal kalle det det, er det i så fall en følelsesmessig selvbiografi. Jeg kjenner meg igjen i alle karakterene jeg skriver fram og har dem i meg. Men de gjør ting som jeg ikke har gjort, og sier ting jeg aldri har sagt. **UD**

Les anmeldelsen av Innsirkling 3 i neste utgave av Under Dusken, eller på dusken.no.

Rake visningsrom bort fra Elgesetergate

Det lille huset med alle vinduene har lenge stukket seg fram langs veien i Elgesetergate. Nå blir visningsrommet for kunst og arkitektur å finne på Brattøra.

KUNST

TEKST: Linn Evjemo
FOTO: Eivind Sandodden Kise

Huset har siden det i 2011 ble bygget av arkitektstudenter fra Trondheim, Oslo og Bergen vært å finne i Elgesetergate 28, og drives av kunstner Charlotte Rostad og arkitekt Trygve Ohren. Natt til 23. august ble hele

Rake visningsrom heist opp og flyttet ned til Brattøra. Første utstilling på den nye tomta skal ifølge Rostad åpne i oktober.

Vekk fra usikkerheten
Rostad sier at de primært flytter på grunn av de uklare planene omkring hva som skal skje i området rundt Elgesetergate de kommende årene.
– Det er planer om at det skal skje mye der, og tomta vi leide er blitt regulert til vei, men vi vet ikke når det

eventuelt er snakk om å sette planene ut i livet, sier hun.
Rostad sier at de kunne ha blitt i Elgesetergate lenger, men at de valgte å flytte nå når de fikk mulighet til å leie tomta på Brattøra.
– Vi har ikke fått noen oppsigelse, men det er slitsomt i lengden med den usikkerheten som hang over oss, sier hun.
Hun sier at det dessuten kan være greit å få prøvd seg i andre deler av byen.

–Vi har vært i Elgesetergate i tre år, og utforsket det vi syntes var spennende med området. Det er veldig interessant for oss å flytte nå, sier Rostad.

Stenger våren 2015
Da Rake visningsrom kom på plass i Elgestergate i 2011 var det hele tiden snakk om en midlertidig løsning.
– Det var snakk om leiekontrakter på to år av gangen, med muligheter for å bli kastet bort på en måneds varsel, sier Rostad.
Denne gangen planlegger de en mer permanent løsning, og stenger derfor visningsrommet midlertidig når utstillingsprogrammet for året er ferdig.
– Vi stenger for å planlegge hvordan vi skal begynne på nytt, og få gjennomført det på en skikkelig måte, sier Rostad.

Hun sier at omgivelsene på Brattøra gir dem helt andre muligheter enn de hadde i trafikken i Elgesetergate, og at hun håper de kan få vist fram litt mer på arkitektursiden.
– Det er mye interessant arkitektonisk vi kan ta tak i, og mye plass utendørs. Det er et merkelig bybilde på Brattøra, med nesten bare kontorbygg, noe som er utypisk for Trondheim, sier Rostad. **UDW**

Mattestudent vinner skrivekonkurranse

– Både regning og skrijving handler om kreativitet, sier Håkon Strand Bølviken om vinnernovellen *Kassetten*.

NOVELLEKONKURRANSE

TEKST: Sigurd Martin Nordli Oppegaard
FOTO: Katinka Goffin

Før sommeren arrangerte Under Dusken en novellekonkurranse for studenter i Trondheim. Vinneren er den 21 år gamle Håkon Strand Bølviken fra Bærum i Akershus, som studerer master i matematikk på NTNU.
– Det føles veldig bra å vinne! Jeg har skrevet i mange år nå, men dette er første gang jeg har fått noe publisert, sier Bølviken.
Han ble overrasket da han fikk vite at det var han som ble vinneren.
– Jeg skrev novellen for moroskyld etter første eksamen, da jeg hadde litt ekstra tid og bestemte meg for at jeg like godt kunne prøve meg. Jeg ble overrasket da jeg fikk vite at jeg hadde vunnet, sier Bølviken.

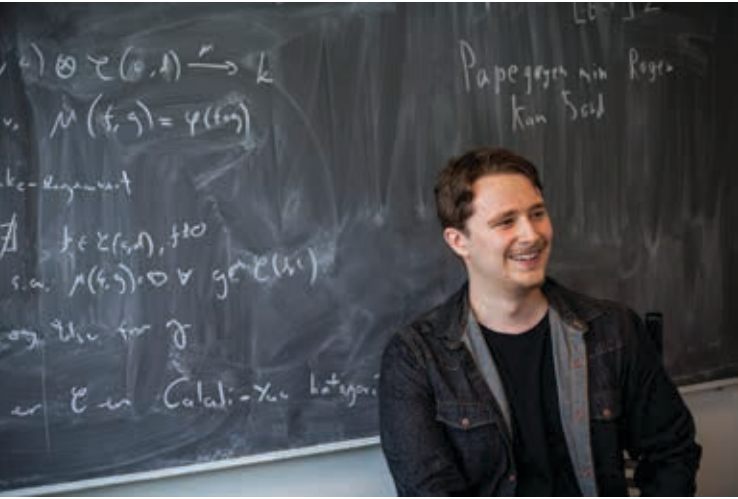
Skriver når han er sliten av matematikk
Det å studere matematikk og skrive noveller er ikke så forskjellig som man kunne tro. For Bølviken utfyller hans lidenskaper hverandre.
– Når du driver med matematikk

på høyt nivå, handler det i likhet med å skrive om å finne løsninger på problemer og se på ting på nye måter. Også i matematikken er det en stor fordel å være kreativ. Men selvfølgelig er det store forskjeller på skrijving og regning. Og kanskje er det derfor det passer å gjøre det ene etter det andre. Når jeg er sliten av matematikk, begynner jeg å skrive, sier han.

Ensomhet, drivkraft og mening-sløs kunst
Ifølge forfatteren handler novellen om en ensom mann, som prøver å finne mening.
– Han overbeviser seg selv om at den lille kassetten egentlig har en dyp betydning, uten noen særlig grunn. Novellen handler også om papegøyen hans, Roger, som ikke gir mening den heller, sier han.
Bølviken forteller at *Kassetten* kan tolkes på flere forskjellige måter, men at den tar opp temaer som ensomhet, hva som driver mennesker og kunst.
– Kunst er noe som skal gi mening. Kanskje finnes det en dyp betydning gjemt i kunsten, men når jeg ser på billedkunst og moderne kunst får jeg ikke noe ut av det, sier han.
Bølviken hentet inspirasjonen til

Kassetten fra barndommen.
– Da jeg var liten hadde jeg en kassett med en fortelling på. Den hadde ett odelagt område det ikke gikk an å spille av, og jeg har alltid lurt på hva som skjedde i den delen av historien.
Vil publisere mer
I tillegg var Franz Kafka en del av prosessen.
– Jeg ble også inspirert av filmatiseringen av Kafkas *Prosesen*. *Kassetten* har en lignende karakter, en

ensom mann som ikke helt skjønner verdenen rundt ham, sier Bølviken.
Bølviken er usikker på hvordan hans framtid som forfatter vil se ut.
– Hvis jeg blir ferdig med noe, vil jeg sende det inn til et forlag og se hva resultatet blir. Ellers er det matematikken. Nå begynner jeg på master, og hvis jeg er heldig går jeg vel enda lenger. Men det får vi ta når den tid kommer, sier han. **UDW**

MATEMATIKKSTUDENT: Bølviken skrev novellen for moroskyld etter første eksamen.

KREATIVE SJELER

Navn: Matilde Pernille Sigurddatter Aamodt.
Studerer: Arkitektur på NTNU, og tidligere kunstoffoto på Norsk Fotofag-skole.
Aktuell: Amerikanske *Elle* og *Cosmopolitan Magazine* skrev tidligere i år om fotografiene hennes på sine facebooksider.

Hva er ditt kunstprosjekt?
– Jeg fotograferer, og vil skape et surrealistisk uttrykk. Jeg vrir på tilværelsen, forvirrer og ryster publikum. Gjennom internett har vi sett alt, og grensene strekkes lengre og lengre for hva vi sjokkeres av. Jeg vil pirke borti disse grensene.

Hvordan gjør du det?
– Jeg portretterer andre mennesker, og tar selvportretter. Kunstfotoprojektene mine består i hovedsak av selvportrettene, som ofte behandles i bilderedigeringsprogrammer. Der fjerner eller tilfører jeg elementer for å få et surrealistisk resultat. Det er en en langvarig prosess.

Er det en tung prosess?
– Jeg kan bruke én hel dag på ett bilde. Jeg stoler blindt på den tunge prosessen, og jobber best under press. Om jeg har en viss følelse, uten at jeg kan sette ord på den, er det nok til å gi et resultat.

Hva inspirerer deg?
– Jeg drives av daglige opplevelser og erfaringer, og har et sterkt ønske om å fange det unike øyeblikket. Inspirasjonen kommer i tillegg fra surrealistene, som for eksempel René Magritte.

Hva er så så spennende med surrealsimen?
– Hvordan kan jeg få en hverdagslig situasjon til å se merkelig ut,

er et spørsmål jeg ofte stiller meg selv. Jeg-et, hvordan mennesker ser seg selv og hvordan de tror de betraktes av andre, facinerer meg.

Hvem ønsker du å nå ut til?
– Alle som er interessert i bildeformatet, og som synes det er spennende å se verden annerledes. Men unge sinn som tilbringer tiden på Youtube eller 4chan, er det publikummet jeg finner mest interessant. **UDW**

I hver utgave presenterer Under Dusken en kreativ trondheimsstudents prosjekt.

Leste Kassetten stående

Novellen imponerte juryen med sin ujålete stil og store tema.

Professor Petter Aaslestad i nordisk litteratur ved NTNU, satt i novellekonkurransens jury. I sin kritikk av novellen var han ikke ute etter å ha en alt for analytisk tilnærming, men ønsket å lese den som en vanlig leser.
– Jeg tror det var Johan Borgen som sa «en god novelle leser du stående». Det var faktisk det som skjedde da jeg leste *Kassetten*, sier professoren.

Ville lese den igjen
Aaslestad sier at en god novelle har forskjellige kjennetegn, men han mener én klassisk novelledefinisjon

er spesielt treffende for vinnernovellen: At en tilsynelatende tilfeldig begivenhet settes inn i en større sammenheng.
– I tillegg til å ville lese teksten ferdig, som i og for seg er et tegn på at novellen er god, ville jeg lese den én gang til. Jeg oppdaget og forsto flere betydningslag i novellen. Det er nok et indisium på at det er en god tekst, sier han.

Leken fortelling om store tema
Aaslestad ble imponert av at den streite og ujålete fortellingen klarer å ta opp alvorlige problemstillinger.

– På et nivå som ikke direkte uttrykkes handler *Kassetten* om kunstens betydning. I tillegg sier den noe om vårt forhold til språk og kommunikasjon. Det er ganske spenstig gjort av en novelle som handler om trivielle ting, sier han.

Fri for billig psykologisering
Aaslestad ble også facisert av hvordan humor brukes til å beskrive store tema, og håper forfatteren klarer å fortsette med det.
– Det var fint med en fortelling fri for billig psykologisering og som unngår temaer som fort kan dukke opp i en studentnovellekonkurranse.,

sier han.
Han gleder seg til å lese mer av Bølviken.
– Den fikk meg til å tenke på en forfatter som Vigdis Hjorth, som av og til kan virke banal i det ytre, men som har dybder du øyner etterhvert. Jeg håper å kunne lese mer av forfatteren av *Kassetten* i framtiden, sier han og legger til:
– Jeg tror ikke jeg har lest en novelle om en papegøye siden Cora Sandel skrev om Papen i *Dyr jeg har kjent*, det var hyggelig. **UDW**

Før sommeren arrangerte Under Dusken en novellekonkurranse. Her er vinnerbidraget, skrevet av Håkon Strand Bølviken.

Kassetten

Papegøyen min Roger kan fem ord, men det han bruker mest er «frø» som han gauler ut hver gang han er sulten. «Frø, frø!» ropte Roger, og jeg reiste meg opp fra stolen jeg nettopp hadde satt meg i og gikk bort til buret hans.

Jeg hadde prøvd å lære Roger «solsikkefrø» siden det virker mer imponerende med flerstavselsord, men fuglen hadde nektet. Men «frø» har jo sin enkle sjarm, og den får jo budskapet fram uten noe tomsnakk. Selv sa jeg det vanlige tullet man sier til kjæledyrene sine, jeg spurte om han var en snill papegøye og fortalte om hvor sliten jeg var etter jobben. «Frø, frø!» skrek Roger, og jeg valgte å tolke det som et uttrykk for solidaritet.

Roger er jo også en enkel sjel, han spiser, drikker og sover og ikke mye mer. Også gjør han fra seg, selvsagt. Buret måtte rengjøres og deretter måtte skitten kastes. Helt klart en av de verste delene av den daglige rutinen, men da jeg gikk ut til søppelkassen fant jeg noe på bakken. En liten rektangulær ting med to spoler.

«En kassett», mumlet jeg. En ekstremt god samaritan hadde kanskje gitt den til politiet, men jeg hadde ingen interesse av å kjøre så langt for så lite. Heller enn en etisk er jeg er en romantisk sjel og hjertet mitt lengtet plutselig tilbake til dagene hvor jeg hørte på kassetter i baksetet på bilen til foreldrene mine. Jeg tok kassetten med meg inn.

Det var ingen etikett eller noe navn på kassetten, så jeg var nysgjerrig på hva som var spilt inn. Men uansett hvor mye jeg lette kunne jeg ikke finne noen kassettspiller noe sted. Hadde jeg ikke hatt en på loftet?

Etter en tids bortkastet leting ringte jeg foreldrene mine.

«Kassettspiller? Nei, selv vi har gått over til CD og MP3. Du får jo ikke kjøpt kassetter for tiden uansett. Om vi har den gamle bilen med kassettspiller? Nei, den er solgt, det husker du vel? Vi har den sølvgrå nå.»

Ingen kassettspiller var å finne, så hva som enn var på kassetten forble et mysterium. Jeg tilbrakte kvelden med å sløvt se på TV og veksle noen ord med Roger. Så ble det kveld. «God natt, Roger.» sa jeg. «Splitte!» sa Roger. Jeg hadde prøvd å lære ham «Splitte mine bramseil.» Det hadde ikke fungert. Jeg gikk til sengs og la kassetten på nattbordet.

Neste dag gikk jeg til den lokale elektronikkbutikken, og spurte: «Selger dere kassettspillere?»

«Kassettspillere? Nei, men jeg har tingen for deg. En MP3-spiller. Kassetter blir slitte og ødelagte, bruker du kassetter sitter du snart ikke igjen med noenting.»

«Men da vil jeg høre på denne kassetten en gang før den blir ødelagt.» «Nei, det du vil ha er evigheten.» sa den ansatte. «Når musikken er digital blir den en ide. Den kan leve evig som 1-ere og 0-ere, og alltid være der. Det er det du vil ha.»

«Nei, det vil jeg ikke. Jeg vil ha en kassettspiller. Selger dere kassettspillere?»

«Det er dette du vil ha», sa selgeren og dyttet en duppeditt på meg. Jeg så meg rundt, men kunne ikke se noen kassettspiller noe sted, og i mell omtiden fortsatte mannen å snakke. «Du trenger ingen kassetter, vet du. Du er en mann i din beste

alder, klar til å»

«Kan jeg snakke med sjefen din? Jeg orker ikke mer av dette tullet.» avbrøt jeg.

«Jeg er sjefen her», sa selgeren surt, og i det han rettet seg opp og foldet armene ble det klart at han var både mye større og mye kraftigere enn meg. Det var på tide å gå.

Jeg ble sittende og se på kassetten på jobben. Det var godt mulig det ikke var noe på den, selvsagt. Og selv hvis noe var spilt inn var det antakelig ikke noe veldig interessant. Men likevel, kunne det ikke være at det var noe jeg hadde lyst til å høre innprentet på den lille tingen? Jeg hadde en følelse av at det var noe viktig på denne kassetten, noe fantastisk og komplekst. Er det så rart å tro?

.....
Ingen kassettspiller var å finne, så hva som enn var på kassetten forble et mysterium

På vei hjem fra jobb gikk jeg forbi en musikkbutikk, et lite sted jeg aldri hadde lagt merke til og heller aldri hadde hatt noe ønske om å se før nå. Jeg kunne jo håpe de hadde en kassettspiller.

Inne i butikken var det gitarer langs hver eneste vegg, en kjeller der man kunne prøve gitarene og rader med andre instrumenter som knapt ble rørt. Jeg gikk bort til mannen i kassa.

«Hei. Har dere en kassettspiller?» «Kassettspiller? Det kan bli vanskelig», sa fyren. «Hva er det du har tenkt å høre på.»

Jeg forklarte kort om kassetten. «Aha. Jeg skjønner. Men du, jeg vet at det ikke er dette kom for, men» Han trakk fram en CD.

«Dette er debutalbumet til bandet mitt. Du kunne ikke tenke deg å kjøpe den? Det hadde virkelig hjulpet.»

«Ellers takk. Du vet ikke om noe sted de selger kassettspillere, gjør du?»

«Hør her. Du vet ikke engang hva det er på den kassetten, gjør du? Men jeg vedder på at det ikke er i nærheten av denne CD-en. Vi har denne fusjonen av klassisk rock og death-metal, du har aldri hørt noe liknende.»

«Nei takk. Vel, jeg får finne et annet sted.»

«Javel? Du går rundt hele byen for å finne en kassettspiller, men å kjøpe denne CD-en fra en som har lagt sjela si i den, det gidder du ikke? Hvem tror du at du er?»

«Ha det bra», sa jeg og gikk fort mot døren, men mannen fulgte etter meg.

«Arrogante jævel. Tror du du finner noe bedre på den kassetten? Ikke overklasse nok for deg?»

Mannen ropte etter meg, men jeg sa ikke et ord tilbake. I stedet smålöp jeg vekk mens jeg holdt kassetten min i hånda, med en følelse av at jeg aldri få høre de hemmelighetene den inneholdt.

Da jeg kom hjem ville jeg bare legge meg ned i sofaen og utveksle noen meningsløse ord med Roger, men tilfeldigvis støtte jeg på naboen, en kunstnerdame som lagde de dypeste og mest kunstneriske kunstverkene du noen gang vil se.

ILLUSTRASJON: Iria Samuelstuen

«Heisann. Du ser sliten ut.» sa hun.

«Ja, jeg har prøvd å få tak i en kassettspiller. Det er denne kassetten her, skjønner du.» Jeg holdt kassetten fram, og kunstneren tok den og studerte den.

«Hva er det på den?» «Jeg vet ikke. Jeg tenkte kanskje det var noe fantastisk, noe som ville endre måten jeg ser på verden.»

«Å ja? Du vil at kassetten skal fortelle deg noe nytt?»

«Ja, men jeg får nok aldri vite hva det er på den.»

«Kanskje ikke. Men ikke vær redd, jeg har en løsning.» Hun løp inn i huset sitt før jeg fikk stoppet henne,

med kassetten i hånden. Jeg skulle ha tenkt på å spørre naboen før, hun var typen til å ha en kassettspiller. Spent på hva jeg skulle få høre ventet jeg ute noen minutter, til naboen kom

.....
Jeg tenkte kanskje det var noe fantastisk, noe som ville endre måten jeg ser på verden

ut igjen.

«Her», sa hun, og gav meg en liten, deformert ting av plast med to hull i. Hva det var kunne jeg ikke forstå.

«Hva er det?» spurte jeg.

«Det er kunst. Vel, det var kassetten din. Men kassetter er ikke kunst, de er ikke bærere av den sanne, dype evigheten som finnes utenfor vitenskap og verden. Så jeg gjorde kassetten din om til kunst. Nå har den mening.» Så sa hun ha det og gikk inn til seg selv. Jeg sa ingenting.

Så nå står kassetten oppå peisen min, med spolene som to ører på et grått og sort vesen fra en gammel legende og dekorert med teipen som om den var et juletre. Den er et fullt moderne kunstverk med en dyp mening, en mening så fantastisk og smart at jeg aldri vil forstå hva den er. Jeg ser

ikke mye på den, men noen ganger kaster jeg et blikk bort når jeg mater papegøyen min. Jeg prøver for tiden å lære Roger et sjette ord: «spise». Det går sakte, men noe må man jo ta seg til her i verden.

Les intervju med vinneren på side 35.

Naken dame, påkledd mann

Mens menn bærer dress og slips i populærkulturens bilder, framstår kvinner som seksuelle objekter. Likevel: Markedet er i endring.

TEKST: HELENE MARIUSSEN ILLUSTRASJON: IRIA SAMUELSTUEN

I magasinhylla på Rema 1000 stirrer Triana Iglesias på meg ned med sitt lokkende blikk, lilla hår, glansfulle trutunn og nakne bryster. Ved siden av henne står Einar Törnquist på forsiden av magasinet Mann, kledd i dress, med hodet på skakke og et skjevt, skjeggete smil.

På vei ut av butikken sjekker jeg de daglige nettavisene på telefonen, og kan lese om stor flottfare illustrert med et bilde av en halvnaken kvinne i en eng. Avisene skriver om karrieretips med et bilde av en mann i dress på et kontor.

Mens jeg venter på femmer'n, spør jeg meg selv hvorfor kvinnene på fotografiene kan beskrives som kåte, erotiske og naken, mens mennene kan beskrives som kjekke, påkledd og stramme i kjaken.

Livets verb

– Det er mange forskjellige tradisjoner og vaner som springer ut av det faktum at menn tenner på kvinner, forteller førsteamanuensis i visuell kultur, Nina Lager Vestberg, ved NTNU.

– Tradisjonelt har kvinnekroppen blitt brukt for å selge produkter både for kvinner og menn. Man kan si det har med at menn begjærer kvinner, og kvinner identifiserer seg med kvinner, sier Vestberg.

I hennes egen studietid gikk det et lys opp for Vestberg da en foreleser en dag poengterte at menns verb i livet er “å ha”, mens kvinners verb er “å være”.

– Da jeg hørte dette tenkte jeg: det er så sant. Man kan si at menn kjøper det de vil ha, mens kvinner kjøper det de vil være, sier hun.

Den heterofile manns blikk

Redaktør Hilde Sofie Pettersen for det feministiske magasinet *Fett*, gir et eksempel på hvorfor kvinner i dag kan anses som det dekorative kjønn.

– På 1800-tallet var Rosseau avgjørende for tanken om kvinnen, og moralen fra denne tiden var at ‘den kvinne er best som man snakker minst om’, sier hun.

Videre forteller Pettersen om ideen om at det feminine nesten er identisk med det visuelle, mens det maskuline er frigjort fra kroppen.

– It’s a man’s world, ganske enkelt. Den heterofile mannens blikk har vært det dominerende. At kvinner fortsatt er så underrepresentert som kilder i media, viser dessverre at dette fortsatt er tilfellet, sier hun.

I et leserinnlegg til Dagbladet skriver hun at “kvinnens rolle i media først og fremst er å være blikklang». Videre mener hun at mens kvinner er underrepresentert som kilder i norsk media, er de så godt som alene om å bli representert på seksuelle illustrasjonsbilder.

Hva er de største forskjellene mellom framstillingene av kjønnene i dagens media- og populærkultur?

– At menn snakker mens kvinner smiler og blir tatt bilde av, for å sette det på spissen. Det er veldig gjennomsyrende, og så “normalt” at det virker som enhver kritikk av dette ses som veldig radikal. Men det burde ikke være så radikalt å hevde at 50 prosent av befolkninga bør tas på alvor som meningsbærere, sier Pettersen.

Menn med sminke

Kvinner har ikke alltid vært alene om å være pyntegenstander i sam-

funnet. Vestberg forteller at kvinner som det dekorative kjønn i dag kan ses som nytt.

– Hvis man ser tilbake til 1700-tallet, var menn vel så dekorerte. De brukte penger på klær, brukte parykker og sminke, og gikk i høye hæler fram til slutten av det 18. århundre. Da oppstod det et vendepunkt, “The Great Male Renunciation”. Dekorativ mote ble overlatt til kvinners bruk, sier Vestberg.

Nå skulle menns plagg være praktiske å bære, ikke fine å se på.

– Dette henger sammen med industrialiseringen og moderniseringen av samfunnet. Etterhvert ble det også større status for menn å ha kvinner som tok seg godt ut, sier hun.

Mannekroppen blir objekt

Vestberg forteller at selv om det nå er en tendens til at kvinner framstilles som pyntegenstander i blant annet Hollywood-filmer, kan menn også betraktes som objekter. Mannekroppen kan nå betraktes med begjær, og Vestberg foreslår at objektivisering av mannekroppen er en del av skjønnhetsindustriens måte å utvide markedet på.

– Om man skal se kapitalismekritisk på dette, kan man si at kapitalismen alltid søker etter steder å vokse. Så lenge man har en økonomi som er basert på vekst som skal komme fra forbruk, vil flere bli innlemmet i objektiviseringskategorien, sier hun.

Vestberg forteller videre at når et system som har gitt kvinner dårlig samvittighet for sine kropp, slik at det ikke er noe igjen på kvinnekroppen som kan fikses på, går

markedet over til mennene.

– Nå gir systemet menn dårlig samvittighet for sine kropp, i håp om å at menn bryr seg mer om utseendet og kjøper flere produkter, sier hun.

“Birken, Bordeaux og Burberry”

Et eksempel på objektivisering av menn i nyere kultur, kan man se ved kjønnsendringen herremagasinet *Mann* har foretatt på sine forsider. I 2013 byttet *Mann* ut de faste lettkledde coverpikene til fordel for barske, dresskledde menn. Det mannlige kjønn gjøres til gjenstand og pynter opp forsiden. Redaktøren for magasinet, Knut Christian Moeng, fortalte tidligere i år til Aftenposten at de ønsker å presentere menn som kan framstå som idoler for andre menn, og som har gode historier å fortelle.

– Med dette vil vi skille oss fra de andre mannemagasinene og gå vår egen vei, sa han til avisen.

Redaktør Knut Kristian Hauger i bransjemagasinet Kampanje, kommenterte til NRK at *Mann* innser “at glamourmodellenes tid er over for denne gang og at den norske mann anno 2013 er mer opptatt av Birken, Bordeaux og Burberry enn småfrekke bilder av norske kjendis-kvinner”.

Forsidepikene selger ikke

Mens Aftenposten hevder at opplag og annonsesalg til *Mann* har økt etter forsidekjønnsbyttet, tar andre magasiner en annen vei. *FHM* Norge er et herremagasin som legges ned etter ti år med utgivelse i Norge. I motsetning til *Mann*, beholdt *FHM* de lettkledde coverpikene på forsiden til siste slutt. At

magasinet legges ned, mener redaktør Martin Thronsen likevel ikke har noe å gjøre med at menn er mettet på bilder av lettkledde kvinner.

– Jeg tror ikke så mange kjøpte bladet primært på grunn av forsidepikene. I hele vår levetid har både lettkledde og nakne kvinner vært gratis tilgjengelig på nett, sier Thronsen.

Han forklarer videre at nedleggelsen av *FHM* skyldes at mange lesere vokser fra bladet.

– At leserene vokser fra *FHM* er en helt naturlig sak når man har en ung profil, samt manglende tilvekst av nye lesere. Vi møter en ung generasjon som anser det som mer eller mindre utenkelig å betale for underholdningssinnhold generelt, sier han.

Tam porno

Kan Manns kjønnsskifte peke på en ny trend hos herremagasin?

– Jeg har ikke inntrykk av at dette er en ny trend, den slags magasiner har eksistert lenge. Trenden er derimot at papirmagasiner generelt dør ut, og de som dør først, er de som retter seg mot et yngre publikum, sier han.

Thronsen mener at *Mann* så langt heller ikke har solgt flere blader som følge av omleggingen.

Vestberg har på sin side en idé om at det er vanskelig for slike herremagasin å overleve når det er lett å få tak i pornografi på internett.

– Forsideendringen kan være resultatet av at lettkledde bilder av kvinner blir tamt for magasinleseren sammenlignet med det man kan finne på internett, sier hun.

Pettersen har et annet syn på Manns kjønnsendring.

– Jeg er ikke for at man skal objektivisere menn, men jobber mot diskriminering og objektivisering på alle fronter. Nå er det likevel en stor forskjell i uttrykket hos *Mann*: de har erstattet lettkledde kvinner med påkledd menn. Stilskiftet til mannebladene vitner om ei “deharryfisering”, sier hun. **UD**

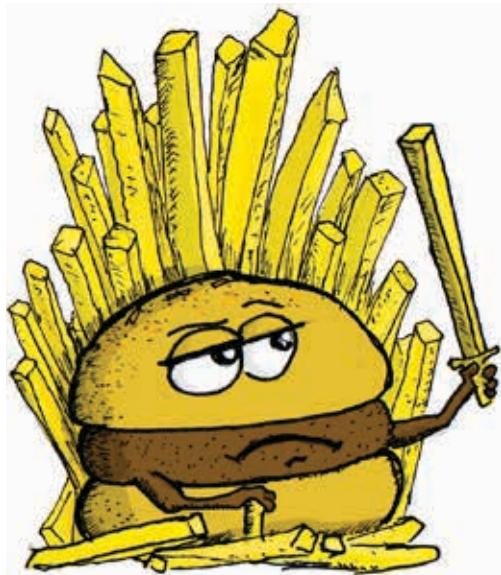

På burgerbefaring gjennom byen

PostKåkk i Radio Revolt tester alle studenters favorittmat.

TEKST: ANDREAS GREGERSEN OG ØYVIND RUNDE ILLUSTRASJON: CHRISITAN HØKAAS

BÆR OG BAR:

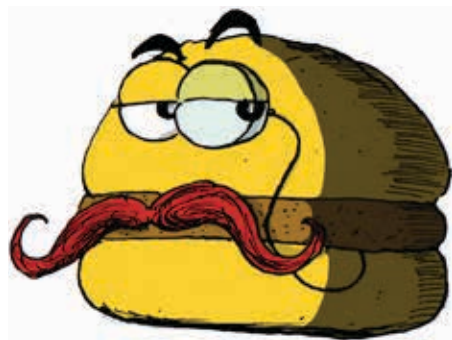

Vi begynner på Bær og Bar ved Solsiden. Vi tester vegetarburgeren deres, da vi uansett kommer til å dytte i oss nok animalsk fett til å få tettet samtlige blodårer i kroppene våre innen resten av burger-testen er over. Det er likevel en kjensgjerning at smakfulle burgere ofte inneholder mye fett av den mettede sorten, så hvor god kan egentlig denne burgeren være?

Burgeren koster 139 kroner, og serveres i brød med dressing, sedvanlige burgergrønnsaker, og pommes frites ved siden av. Burgeren er såpass stor at den får oss til å tenke på scenen fra Spinal Tap, der gitaristen irriterer seg over at han ikke klarer å brette en vanlig servelatskive sammen for å få den til å passe proporsjonalt på brødskiven. Scenen er kanskje komisk, men akkurat her føler vi virkelig med Spinal Tap. Konsistensen er likevel så god at det egentlig er helt greit at burgeren ellers kunne vikariert som frisbee.

Den har dessuten en fin stekeskorpe som burde gjøre seg godt sammen med mykt brød og friske grønnsaker. Dessverre er brødet kaldt og seigt, og dette ødelegger helhetsinntrykket. Pommes fritesen er derimot akkurat passe fritert, akkurat passe saltet, og løfter virkelig burgeren opp til å bli en fullverdig middagsrett. Akkurat passe ålreit.

SOT:

Turen går videre til SOT, som ligger kun et steinkast unna Bær og Bar. Og da snakker vi et reelt steinkast, og ikke et kilometerlangt eiendoms-megler-steinkast. Vi forventer derfor hard konkurranse fra denne nyåpnede burgerbaren. Stedet lover allerede godt, med kule lokaler og et av byens beste ølkart.

Vi bestiller to SOT-burgere, en av rødbeter og en av storfe. Vi begynner med rødbeteburgeren til 89 kroner. Den hviler lekkert i friske grønnsaker, god dressing, og husets eget surdeigsbrød. Selve rødbeteburgeren smaker mildt av rødbeter, og det blir lite som erstatning for en vanlig kjøttburger, og hadde fortjent flere smakfulle ingredienser. Den er heller ikke så stor, men er tjent med nettopp det, da den gir plass til en munnfull av alle elementene på burgeren samtidig. Sammenlagt fungerer det veldig bra.

Storfeburgeren koster ti kroner mer, men ser også ti kroner bedre ut. Kjøttet er perfekt stekt, akkurat passe kompakt, og har en smak vi aldri før har kjent kvaliteten av på uteservering til en drøy hundrelapp. Kjøttsmaken er i sentrum, men gir rom for grønnsakene, som også utgjør en viktig rolle på denne bortimot perfekte burgeren. SOT-burgeren er en fest i munnen der alle er invitert, og vi kan ikke annet enn å applaudere.

GRAFFI:

Tredje sted ut er Graffi, også på Solsiden. Etter lang ventetid kommer en sur servitør med menyene våre. Vi vet at vi er en gjeng bestående av halvveis frastøtende unge menn, men vi trodde likevel det var mulig å smile til oss. Vi ønsker å drikke vann til burgeren, da det er både godt og gratis. Servitøren ser ut til å bli oppriktig grinete, tilsynelatende fordi vi er studenter og tenker økonomi. Videre bestiller vi en Jackburger med bernaise og soppstuing til 169 kroner, en pris som ser ut til å nøytralisere servitørens humor igjen.

Etter lengre ventetid kommer burgeren, hvis presentasjon ødelegges av all soppstuingen. Den ligger tilrettelagt slik at den ligner en burgerblekksprut som venter på å løfte soppstuing-ten-taklene sine og hoppe opp i ansiktene våre. Vi dør sikkert av angrepet også, da betjeningen på Graffi ikke ser ut til å være til stede. Den sure servitøren forsvant nemlig etter å ha slengt burgeren på bordet.

Kjøttet på burgeren er også et sorgens kapittel, med en innside som vitner om å være kokt fremfor stekt. Den store smaksopplevelsen uteblir et sted bak kilometerne med saltgruve de trolig har krydret burgeren vår med. Det verker i munnen i det vi vinker farvel til vår uttørkede ganehud. Vi ble mette, men det som står igjen som det mest positive ved Graffi er skadefryden vi ble fylt av ved å iakttå en servitør som tydelig hatet sin egen arbeidsplass. Og skadefryd er jo en form for glede, det også.

BURGER KING:

Ingen burgertest er komplett uten å stikke innom en av de virkelig store. Derfor går turen til Burger King i Olav Tryggvasons gate. Det de serverer her anses gjerne for å være annenrangs mat, til og med i forhold til den oversaltede og kokte Graffi-burgeren. Vi gleder oss derfor stort til å se hvordan burgeren kommer ut i testen vår.

Vi går for cheeseburgermenyen til 59 kroner, og fyller opp begeret med cola. Vi finner ut at dispenseren er innstilt på et blandingsforhold med noe lite vann, noe som får brusen til å smake ufryst Mr. Coolio. Men knapt før vi får tenkt tanken er burgeren vår plutselig ferdig, og vi smaker først på pommes fritesen. Den er dårlig fritert, ganske dvask, og smaker ikke så mye. Så står burgeren for tur, og vi sperrer øynene opp. Jøss, dette er jo bedre enn Graffi!

Kjøttet er langt bedre stekt, og mer smakfullt. Annenrangs mat-stempelet til tross, smaker det faktisk ekte kjøtt. Resten av burgeren er derimot ikke all verden, med store mengder stram ketchup og sylteagurk som er så dominerende at vi verken kjenner noe av brødet eller de litt slappe grønnsakene. Den er også ganske salt, dog på en mer subtil måte enn hos Graffi. Burgeren var uansett langt mindre forferdelig enn forventet, og vi forlater Burger King litt blidere enn da vi kom inn.

SESAM:

Utstyrt med snart fulle mager, og desto mer objektive smaksløker, går turen til Sesam utenfor Studentersamfundet. Ingen av oss har spist denne burgeren edru før, så dette kan bli artig. Vi nøyer oss med en liten 100-grams Sesamburger, da plassmangel etter fire andre serveringssteder har meldt seg. Lokalet er knøttlite, men dette er tross alt gatekjøkkenmat - vi vet hva vi går til.

Her er burgeren i fokus, uten dvask pommes frites og annet dilldall, og den kommer ganske kjapt. For første gang i våre liv tar vi den første biten av en Sesamburger uten at smaken preges av egen fylleånd. Vi husker hvordan denne burgeren har fremstått som himmel på jord etter sene kvelder på Samfundet, men nå smaker den nesten ingenting. I motsetning til testens andre burgere fremstår dette mer som en krydret fettklump i et brød.

Brødet er riktignok stort og pent, og har rikelig med salat, men denne er noe smakløs. Det er også i overkant mye dressing på burgeren, som også er litt for salt. Vi konkluderer med at denne burgeren umulig kan være komponert med noe annet formål enn Samfundet-fylla i tankene, og isolert i en hamburgertest blir dette for fett og for salt, og ikke minst smakløst. Det eneste som stikker seg frem, morsomt nok, er sesamfrøene på brødet. De tilfører en god nøtteaktig smak som samtlige av de andre stedene vi har vært på gjerne også skulle hatt på sine brød.

Hør mer om burgerbefaringen i radioprogrammet Postkåkk på Dusken.no

MIN ANBEFALING

AMUND ROLFSEN
Kulturjournalist

Kast bort hedonismen og kom dere ut i skauen før det er for sent. Eksamen kommer raskere enn du tror.

Geitfjellet

«Du svinger av ved Ila, rett opp. Geitfjellet». Så enkelt er det å komme seg opp til en av Trondheims flotteste topper. Følg stien langs Ilabekken, og videre oppover. For de som har vært ute flere vinternetter, både med og uten glassfiber under sålene, er det en smal sak å springe opp på toppen. Men husk å få igjen pusten og ta for all del en titt ut over byen du bor i.

Månen

Når du rusler blodsukkerfri ut av NTNUs landlige del, ser femmeren gli rolig ut av holdeplassen, og middagen til mor er lyst opp av din siste sjoelstikke, kan det være vanskelig å se verdien i den skogkledte åsen foran deg. Det er forståelig, men ikke la formen spille deg et puss. Åsen skjuler en perle av en tur. Estenstaddmarka er tuområdene for blodsmaksløkene, så regn med økende puls og raske åndedrett. Gå innover mot Bekken gård, opp mot Estenstaddammene og følg skilting til Månen. Det er mye motbakke, men ikke la deg lure av navnet på toppen. Viktige skritt for menneskeheten blir det aldri.

Jervfjellet

Hvis den eneste turen du har tatt i år er søndag formiddag med høye hæler, sminke utover fjaset og en ryggsekk med skyldfølelse, er dette turen som bedrer på samvittigheten. For her må du bruke en hel dag. Ta sykkel og trå langs Jonsvatnet, men husk at dette er vannet du har i springen, så ikke kast deg uti om fristelsen skulle bli for stor. Ta av mot Eggen, og sett fremkomst-middelet på toppen av veien. Deretter er det bare å følge stien langs herlige myrdrag, og opp bratte fjellsider til toppen. Denne turen er, som du helt riktig tenker, av den strabasiøse sorten. Det er faktisk en ekspedisjon til Malvik, en helt annen kommune. Men avkastningen er enorm, og med den interkommunale erfaringen kommer du tilbake til byen som et nytt og bedre menneske. Kast bakrusen på dør og omfavn friskustilværelsen med en gang.

MUSIKK

OMFAVN
MØRKETIDEN

TEKST: Tore Kalleberg

Disse låtene sender deg hodestups inn i den uunngåelige høstdepresjonen.

1. Swans – Failure

Bekmørkt og langsomt om selvhat. Michael Gira drar sin tunge stemme gjennom seige vers om iboende mislykkenhet og håpløshet. Stemningen er satt.

2. The Microphones – I Want Wind to Blow

Indie-perle fra det klassiske lo-fi-albumet *The Glow, Pt. 2*. Spak vokal fra en resignert Phil Elvrum, satt til romslige toner av repeterende akustisk gitar og lette, rumlende rytmer. Fengende monoton.

3. Mount Eerie – Between Two Mysteries

Elvrum tilbragte angivelig ett år i en isolert, skandinavisk skogshytte før innspillingen av albumet *Wind's Poem*. Skivens nøkkellåt samler den mørke og illevarslende temamusikken Angelo Badalamenti komponerte for kultklassikeren Twin Peaks.

4. Agalloch – Limbs

Det ti minutter lange åpningssporet på enorme *Ashes Against The Grain*, er noe av det mektigste, og samtidig vakreste, noen sinne utgitt av et metalband. Nytes best på våte, ensomme turer i tåkelagt utmark.

5. Sun Kil Moon – Alesund

Mark Kozelek er en av de hvis komplette diskografi kunne utgjort soundtracket til enhver høstdepresjon. Dette eksemplifiseres her ved hvordan han får et besøk til Ålesund til å bli noe hverdagslig vakkert og melankolsk.

6. The Antlers – Kettering

Fra konseptalbumet *Hospice*, som får både hiphopere og metallhoder til å innrømme tårefelling. Historien følger forholdet mellom en dødssyk pasient og en pleier, og realismen gjør det hele til en gripende, bedrøvelig affære.

7. Sufjan Stevens – Casimir Pulaski Day

Hjerteskjærende sykdomshistorie, denne gang fatal. Følsom gitarplukking, akkompagnert av salig trompet og detaljrik erindring av et forhold avsluttet av beinkreftdød. En av flere fantastiske låter fra det klassiske, akustiske albumet *Illinois*.

8. Biosphere – Poa Alina

Listens høyst nødvendige ambientalibi blir det utrolige andresporet på tromsøvering Geir Jenssens (aka. Biosphere) *Substrata* fra 1997. Gjennomgående vakkert og melankolsk.

GIØR SUKSESS: Kristian Hole aka Khloebeatz gir amerikanske hiphopere fengende beats de kan rappe til.

From Norway to Broadway

Man trenger bare inspirasjon, koffein og et fett midi-keyboard for å lykkes, mener Kholebeatz.

▶ HIPHOP	
TEKST:	Håvard Haraldsen
PRESSEFOTO:	Gino Bless

Kristian Hole er tidligere NTNU-student med en bachelor i filmvitenskap, og er straks ferdig med en andre bachelor i journalistikk i Kristiansand. Han er også musikkprodusent under aliaset Kholebeatz, og leverer beats til store hiphop-personligheter i USA.

— Jeg har absolutt ingen form for musikkutdanning. Jeg er selvlært på keyboard, og har laget musikk siden jeg var rundt 13 år gammel og hørte ihjel Tommy Tee- og NWA-skiver.

Hole mener det viktigste er å ha gnisten for musikk.

— Man trenger ingen mastergrad i musikk eller dyrt studio. Man kommer utrolig langt med inspirasjon, koffein og et fett midi-keyboard. I tillegg tror jeg en musikkutdanning kan fjerne noe av den modusen man har i kroppen når man lager musikk. Rammer og regler er ikke bra.

Hva slags musikk er det du produserer?

— Det er absolutt innenfor rap-sjangeren, med mest inspirasjon fra sørstatene og Dipset. Av og til kommer jeg i 80-tallsboba og lager noe elektroniske greier. Men

mesteparten av musikken jeg har gitt ut er hard, moderne rap-musikk. Siden jeg er veldig glad i film, og det cinematiske, ender beatsene ofte opp som overdrevne og pompøse, akkurat slik jeg liker det.

Hvordan havna du i hiphop-miljøet?

— Jeg hadde kompiser i Molde som holdt på med rap, og sjangeren føltes veldig naturlig å drive med, siden jeg hadde hørt på rap siden jeg oppdaga Deep Green i 1997. Etterhvert begynte jeg å sende beats rundt i landet, og fikk blant annet til et samarbeid med Bad Spit fra Trondheim og Jaa9. Da begynte navnet mitt å spre seg litt, og siden den gang i 2010 har jeg bare fortsatt å kjøre på med min greie.

Kristian har tidligere jobbet med norske hiphop-artister som Jaa9 og Bad Spit, Side Brok, Oral Bee og Son of Light. Nå har han begynt å opparbeide seg et respektabelt renommé også i statene.

— I 2012 begynte jeg og min manager Gino Bless å satse mer målrettet mot USA. Etterhvert ble jeg godt mottatt blant flere medlemmer i Dipset, og det fikk meg videre til Agallah og Purple City Byrdgang-klikken. Mine seneste prosjekter har base i Memphis, hvor jeg har nettverket og hooket opp med Lil Wyte og Project Pat

fra Three 6 Mafia-klikken.

Hvordan fikk du ditt første oppdrag?

— Det ordnet jeg selv. Jeg tok kontakt med JR Writer fra Dipset, og presenterte meg selv, og hva jeg gjør i Skandinavia. Det endte med at han hadde ledig tid i studio til å gjøre låten «Champion Music», som jeg slapp i fjor. Det var veldig stort for meg å høre et rapidol si «from Norway to Broadway» på introen. Jeg hørte på låten kanskje ti ganger mens jeg vandret rundt i Kristiansand på kvelden. Det var som en guttedrøm som gikk i oppfyllelse.

Hva er det som må til for å nå ut dit?

— Jobb litt hver dag. Mange i Norge gir seg ved et visst nivå, for eksempel når man har blitt Ukas Urørt og fått litt mer fans og spillejobber. Man må bare fortsette og være på ballen hver eneste dag ved sende mye epost, ringe og sende oppfølgingsmail. Mitt tips er å nyte sin egen, kreative boble og kose seg når man lager musikk. Det er slik bra musikk skapes. **UD**

Usikker på hva fremmedordene betyr? Sjekk ut den utvidede nettsaken på dusken.no for ordforklaringer!

Konferanse fredag 19. september kl. 10-14:30 på NHH i Bergen
SKATTEPARADIS OG SKJULTE PENGER
- Hvordan ny kunnskap kan gi mer åpenhet i finansielt hemmelighold

Egen metodedel og reisestipend for studenter. Konferansen er gratis. Begrenset antall plasser.

Påmelding: www.taxjustice.no

tax justice network
Norge

BARTEGUIDEN

DIN GUIDE TIL
KULTURLIVET I TRONDHEIM

UTELIV, KONSERTER, KULTURELLE OG SPORTSLIGE
BEGIVENHETER. ALT FINNER DU I BARTEGUIDEN!

LES MER OG LAST NED APPEN PÅ

BARTEGUIDEN.NO

Spar penger - kjøp og selg pensum brukt!

iBok.no

Stilige hoftefeste frå 1967

EIT STADIG FRISKT DEATH BY UNGA BUNGA SOM HADDE FORTENT EIT STAPPFULLT BLÆST

BLÆST - 22.0814

TEKST: KARINA SOLHEIM
FOTO: EIVIND SANDODDEN KISE

ENERGISK: Vokalist Sebastian Ulstad Olsen engasjerer med glad garasjerock.

Ein lengre pause er i farvatnet, då gutane frå Moss skal trekkje seg tilbake og skrive låter til fjerdeplata. Fyrst skal dei sjølvsgagt setje skikkelig punktum for denne gang, det med blant anna fredagens konsert på Blæst og ein større gig på Rockefeller i Oslo neste månad. Med dette i minnet, og den generelle oppfatninga om at Death by Unga Bunga er eit utruleg bra liveband, var det overraskande og sjå kor få som hadde møtt opp til konserten. På Blæst kan det vere som sild i tønne på ein god kveld. Denne gongen var det plass til å danse swing. Og nettopp det blei gjort til Death by Unga Bungas entusiastiske 60-talstonar.

Disse fem unge og talentfulle karane freistar å forvalte den dyrebare arven frå 60- og 70-talet med nostalgisk og glad garasjerock.

Dette blandar dei med inspirasjon frå moderne element. 1967 møter 2014 og det oppstår ein eksplosjon av råskap, litt faenskap og lukke. Ja, for ein kan ikkje unngå å smile der ein står og vrikkar hoftene allereie til

Med sitt forrykande liveshow
sjarmerer Death by Unga Bunga
oss igjen og igjen.

fyrste låt ut, «Getaway». Danse gjer dei også på scena, spesielt vokalist Sebastian Ulstad Olsen og Preben Sælid Andersen på orgel. Begge med sine karakteristiske hoftefester og hælarsom klikkar mot kvarandre. Dansast skal det også, sjølv om ein må balansere ein tamburin mellom beina, medan ein brukar begge

henda på orgelet. Og Stian Guldbrandsen sine eigenskapar på gitar er av ei anna verd. Det er ein fryd for auge og øyre. Slik held dei det gåande gjennom heile konserten.

Det tar litt tid før eit genuint engasjement skin gjennom hjå Olsen. Ein anar at han kanskje er ein smule lei av turnélivet. Det kan verke som alle faktene hans, både på og av scena, er godt innøvde og gjennomført hundre gonger før, og at han gjer det på autopilot. Men me kjøper pakka denne gongen også. Stemninga går berre ein veg, og det er oppover. Sjette låt blir presentert, «Dette er ein låt om jenter, om kjipe jenter!» får me høyre, og «Suspicion» ljomar ut i rommet. Ein sjølv sikker publikummar har lokka oss alle nærare scena. Ei anna står i si eiga verd og dansar, medan edle dråper blir søla ut av

glaset hans. Til og med han med fleecejakke, castrohatt og heilskjegg dansar og ser ut til å kose seg skikkelig. Det er Death by Unga Bunga for folket. Og må dei vere så snille og behalde nettopp sitt folkelege tekke og sin jordnære veremåte, sjølv den dagen dei blir verdskjente.

Under dei siste låtene er Olsen meir av scena enn på. Han går mellom oss og syng blant anna «Feel Alright» og «Abba». Han set seg ned på publikum går dei. Olsen klatrar også opp på skuldrene hans og ut blant publikum går dei. Olsen klatrar også opp på baren og kikar utover. Hadde det vore stappfullt så hadde han kanskje stage/bar-diva der og då. Det får heller bli neste gong, og me gler oss stort allereie.

ANMELDELSER

Vi har lyttet til og anmeldt psykedelisk hiphop fra The Underachievers, mørk og svevende indierock fra Berlinerfavorittene Einar Stray Orchestra og Ty Segalls sjuende studioalbum.

TY SEGALL MANIPULATOR

TEKST: VILDE BOBERG SVINENG
FOTO: DRAG CITY

Med sju knallgode album på seks år skal det ikke være mulig, men *Manipulator* er det beste av Ty Segall så langt.

Det er svært få av dagens artister som jobber like hardt og mye som denne karen. *Manipulator* er Ty Segalls sjuende studioalbum siden 2008. Hver gang han setter seg i studio skaper han musikk av høy kvalitet. I tillegg er amerikanderen medlem av sju andre band, deriblant Fuzz, Sic Alps og Epsilons. Musikken er en blanding av mange typer rock: garasje-, punk-, psykedelisk, glam- og noise rock. Han er en rocker inn til beinet.

For ett år siden slapp Ty Segall albumet *Sleeper*, et album som ikke er like hardt og energisk som eksempelvis *Meltd* fra 2010. Han slo fra seg deler av det punkete lydbildet som vi er vant til, og erstattet det med et renere og mer psykedelisk inntrykk. Med *Manipulator*, holder han denne linjen. Tittelspor og åpningslåt «Manipulator» tar deg tilbake til 70-tallets psykedelisk- og glam rock. Noe Segall tydelig har latt seg inspirere av. Låten «Tall Man, Skinny Lady» er en av platas sterkeste spor. Det er bare å fryde seg over lyden av flere vregte gitarer lagt over hverandre og Ty Segalls eksperimentering med vokalen. Han gjør akkurat som det passer ham. Og med en tilsynelatende endeløs mengde nye låter og riff, kan man ikke annet enn å måpe av talentet til den California-fødte surferen.

Med «It's Over» returnerer den røffe punkrocken som vi kjente så godt fra 2009 albumet *Split LP*. Det er godt å høre han skrike ut «It's over old friends» gang på gang. Dette avløses av «Feel» som ikke kunne vært plassert på et bedre tidspunkt på skiva. Albumet består av hele sytten spor, for innen garasjerocksjangeren er låtene ofte både kjappe og korte. Det er aldri et kjedelig eller tamt øyeblikk med *Manipulator*.

EINAR STRAY ORCHESTRA POLITRICKS

TEKST: ØYSTEIN FANDREM
FOTO: RIOT FACTORY/SINNBUS RECORDS

Einar Stray Orchestra sitt andre album er vakker, melankolsk, mørkt og av og til helt uten instrumenter.

De er ikke spesielt kjent i Norge, men har vært på turné i Europa tre ganger. Bandet garanterer, noe overmodig, at du kan spørre en hvilken som helst person på gata i Berlin, og de vil svare at de har sett dem live. Det er likevel imponerende at de har oppnådd så mye internasjonalt, men fremdeles er så ukjente i Norge.

Plata åpner med den over åtte minutter lange låta «Honey». Fra starten av merker man den melankolske stemningen går som en rød tråd gjennom albumet. Sangen bygger hele tiden opp mot et refreng, men stopper brått og etterlater deg litt skuffet. Skuffelsen passer bra sammen med budskapet på plata, at man blir eldre, men at troen idolene og barnetroen visner når vi blir eldre. Kan troen gjenvinnes?

Musikken er ofte sørgmodig og svevende. Tekstene er mørke og reflekterende. Einar Stray Orchestra følger en trend innenfor indiemusikken ved å ha et litt uvanlig instrument med i bandet, nemlig en cello. Den bygger godt opp rundt det svevende lydbilde de går for. De myke og mørkere tonene fungerer som et bindeledd mellom bass og gitar og tilfører ekstra dybde til lydbilde. «For the Country» er enda mer uvanlig. Den er a capella.

Bandet gjør en god innsats med å skille seg ut i mengden. De spiller ikke bare typisk indiepop, men beveger seg inn i indierocken med låta «Montreal». Den lille, men merkbare, variasjonen i stilen på låtene forhindrer at plata blir for monoton, og gjør den mer spennende å høre på. Likevel er ikke albumet et fyrverkeri, men heller en mer rolig plate for avslappede stunder. Einar Stray Orchestra er ikke så kjent i Norge, men med dette albumet viser de seg verdig vår oppmerksomhet.

THE UNDERACHIEVERS CELLAR DOOR: TERMINUS UT EXORDIUM

TEKST: TORJUS LUNDER BREDVOLD
FOTO: BRAINFEEDEER

The Underachievers tilfredsstiller med filosofirap.

Man snakker gjerne om det vanskelige andrealbumet. Som et resultat av den oppvoksende mixtape-kulturen, opplever flere rappere dette presset allerede ved sine kommersielle debuter. Hiphop-duoen The Underachievers er ikke noe unntak, etter at de tvang seg forbi ignorant rapmusikk med den spirituelle og filosofiske gratis-mixtapen *Indigoism* fra 2013. *Cellar Door: Terminus Ut Exordium* er deres kommersielle debut og andre fullengder.

Gutta gjør det klart at de tar avstand fra materialistisk party-rap, og ytrer sin fascinasjon for østlig filosofi og mystikk. Dette handler ikke om våpen, penger eller damer, men er heller en meditasjon over det abstrakte. Deres uavhengighet kommer klarere fram ved at de ikke har noen gjester på albumet, bortsett fra Portugal, The Man som er kreditert på bakgrunn av en sample av deres psykedeliske rock.

Med *Cellar Door* viser the Underachievers at de evner progresjon. De har tildels beveget seg vekk fra sitt tidligere rene og naturlige lydbilde, til fordel for det mer bråkete og forvrengte. Rapperne Issa Gold og AK låter likevel kjent i sin groove-baserte psykedelia. Det flyter godt, men tidvis skinner det gjennom at de ikke er fullstendig komfortable med dette steget. Dette kommer særlig fram i «Caprice» og «Ethereal» som overgir tekstenes klarhet til støyeffekter.

Noen av låtene på skiva mangler refrenger og kan dermed framstå som homogene og langsomme. *Cellar Door* er også fri for introer og outroer, og kan dermed som helhet bli noe langtekkelig. The Underachievers leverer likevel en reise gjennom deres psykedeliske univers, spekket med filosofiske llinjer som «When the sky falls down and it's time to reflect / was your life worth living were you god in the flesh?». Ikke siden Kendrick Lamars *Good Kid, M.A.A.D City*, fra 2012, har man hørt mer tankevekkende linjer.

«lær en mann å myse, så ser han bedre resten av sitt liv»

... at Fitteblekka skriver om dop
... at vanskelig å finne hasj
... at flaut å ringe dealer for å låne en klump
... at sånn drives FITTEBLEKKA
... at uskyldsrent
... at apropos det: hasjsak og burgersak i samme utgave.
... at neppe tilfeldig
... at hva står ETR for?
... at når i HÆLVETE er Eat The Rich?
... at sånn ser ikke en toga ut
... at cannabis på campus
... at PF og vennene hans
... at hva er PF
... at er PF en gjeng?
... at closed off areas and flats
... at oppussing
... at kan profil hjelpe meg?
... at ProFil ikke er bare tilfeldig
... at leker ikke butikk
... at hater fadderuka
... at bar til bar gir tidlig far
... at forsvunnet mobil
... at faen
... at LSD ti ganger bedre enn alt
... at hva er hakkespett på amerikansk
... at gamle bekjente
... at fitteblekka elsker broilere
... at alle på BI misunner broilere.
... at cards against Samfundet
... at lobbye gutter til profil
... at hvor skal lampa hen?
... at terrorisert og gledet
... at og kanskje spesielt byens piker
... at er han medlem??
... at like nyskapende som Strindens
... at du maser som et lokomotiv (!)
... at jævlige fine hvite klosser i parken ass
... at hasj, hurra!
... at 900 watts avslugning
... at alt var bedre før

Spitposten trykker her vinnerbidraget til vår novellekonkurranse om viktige temaer i samtiden. Vi gratulerer, **Peder Fridtjof Larssen.**

KJÆRLIGHETEN SER DEG

Rommet står stille i det han smetter inn døra og slår seg til rette som han hører til her helt naturlig. Han er godt trent, og de altfor trange lærbuksene sprenges av de muskuløse beina. Selv om han er en eldre mann.

– Er det metadata, eller er du bare glad for å se meg?

Rommet er varmt, nesten for varmt, så man må ta notatblokken til hjelp for å trives. Han forteller om PSTs behov for å gjøre nyanserte risikovurderinger med bredt datagrunnlag.

– Jeg vil hevde at det for Norges del er et behov for å kunne anvende nye analyseteknologier for å kunne avdekke mønstre og trender, danne utgangspunkt for gode analyser og for å avsløre mistenkelig adferd hos enkeltindivider, sier han med god pause mellom ordene. Rommet blir varmere, det domineres av bassen i en ekte mannestemme.

Hvordan går nå dette egentlig

i forhold til personvern, spør jeg, men tenker egentlig at han kan få håndtere mitt privatliv hvilken som helst dag. Jeg rødmer.

Luften fra viften skjelver og stryker han rolig langs den rue haken, sakte. Ssssh, sier vinden liksom. – Dette kan bli vår hemmelighet. Dine Facebook-oppdateringer glinser så fint i det blå månelysset.

Jeg rekker en hånd imot. Han ser til siden. Jeg ser til siden, og så på han, og så tilbake til siden når han vender blikket imot. Han falder hendene. Så greier jeg ikke å holde meg lenger.

– Jeg har ventet på deg, politistaten. Lenge. Det har vært noen kalde netter. Alene. Du så meg når ingen andre brydde seg. Det er ikke så viktig at du misforsto da jeg sa at skulle bombe Tøyenbadet, og egentlig bare skulle hoppe fra ti'ern. Det viktigste var at det ble oss to.

– Jeg har alltid vært der for deg.

Alltid tenkt på deg. Ditt beste, sier han.

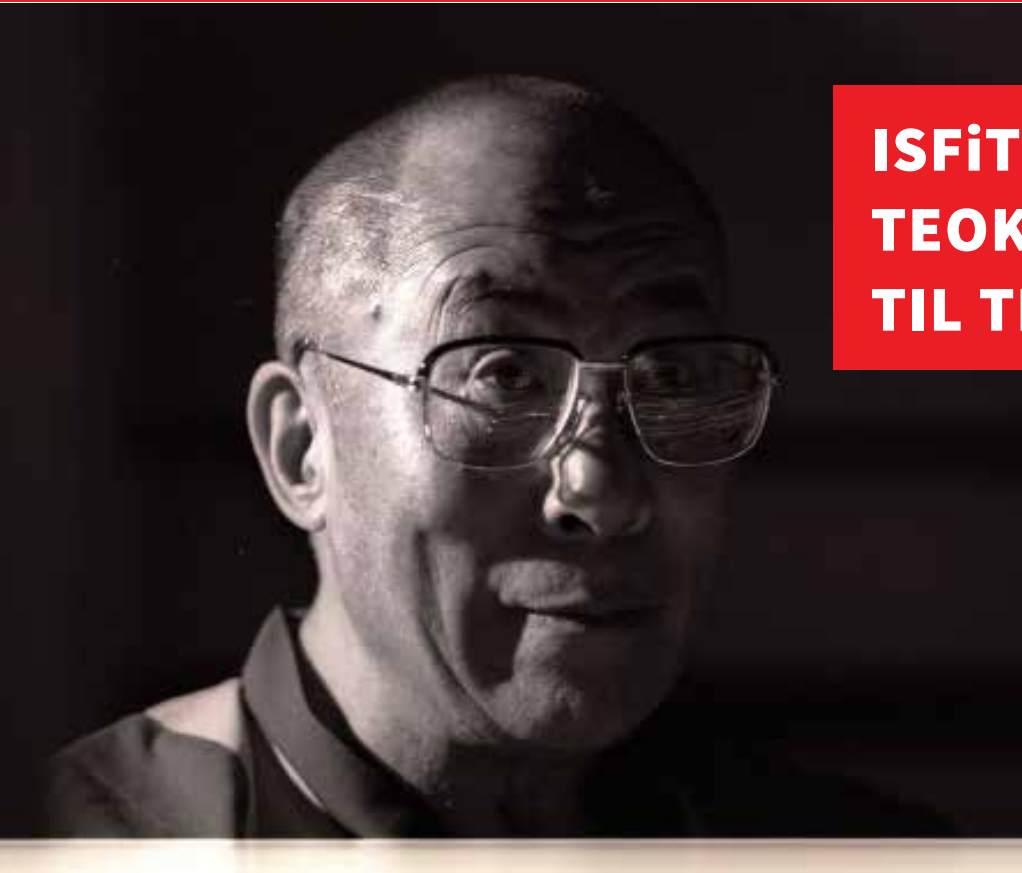
Minner kommer tilbake. Det er ikke hverdagskost å se en gammel flamme. Min beste venn. Da det var han, var jeg bedre meg. Svetten faller ned den der delen av ryggen litt nedover men ikke helt bakpartiet som kurver seg bittelitt innover om du skjønner, et kjærtegn fra et nervøst hjerte.

Men jeg sliter med å forstå hvordan han kan elske så mange. Kjærligheten er udelelig, min alene. Det er slik det må være. Han fester grepet om hånden min, ser på meg med de nydelige blå øynene sine.

– Vi må satse på stordata, den store kjærligheten. Det må vi bare. Det må bare bli slik.

...
Stillheten.

Tenk at det bare var en massiv overstatlig database mellom oss to hele tiden. Det var litt som om du alltid hadde vært der.

ISFiT INVITERER TEOKRATISK DIKTATOR TIL TRONDHEIM

Det hersker isfront mellom verdens største republikk og fredsfestivalen etter at Dalai Lama ble invitert.

TEKST: KARIN BJELLSÅS. FOTO: HTTP://FOTO.SAMFUNDET.NO

«Hvordan skal disse fjellapene duge til noe som helst?!
HVoordran kan land som støttet fascistene
HITLERQUISLING
Fortelle MIDTENS RIKE hvordan»
– brukeren xibin25 på nettstedet Renren (oversatt av Tonje Abrahamsen).

«Norge støtter tyrannen er død Dalai Lama. Hvordan våger de kritiserer oss, kan du støtte Hitler barnet ditt i Afghanistan massakren? Jeg også ringe lukter av Melk.» – brukeren UUpandiUU på nettstedet Renren (oversatt av Tonje Abrahamsen).

Dette er bare noen av mange reaksjoner på at den såkalte fredsfestivalen inviterer den tidligere despoten i Tibet, Dalai Lama. Den kinesiske ambassadør Xao Jun forstår lite av laowaienes skamløse framferd.

– ISFiT-styret er liksom hunder som farer rundt i gaten og gjør ifra seg uten videre hensyn til samfundets velhavende og framtidige generasjoners lykke. Det vitner om deres manglende kunnskap og forståelse, hvordan de brisker og godter seg i lyset av falskgullet til sitt idol.

Ambassadør Xao får langt på vei støtte av samfundetleder Per Fridtjof Larssen, som lørdag avholdt semesterets første samfundsmøte, hvor han oppfordret studentene til dyrke vennskapet med de østasiatiske land. Nå vurderer Larssen å kaste festivalen på dør.

– Jeg og GSK (sikkerhetsorgan på Samfundet, red.anm) vurderer fortløpende om det er sikkerhetsmessig forsvarlig å la ISFiT oppholde seg i Huset og avvikle sine arrangementer.

Festivalen bør kjenne sin besøkelsestid.

VILLIG TIL Å TILGI

Ambassadør Xao vil likevel ikke utelukke at det hele beror på det han selv kaller kulturell sjåvinisme og en misforståelse. Han appellerer seg til Malius Jones direkte.

– Gode hunder kan lære, og vi vil gi ISFiT-styret anledning til å be om tilgivelse og lære mer om Kina og landets områder, deriblant den autonome regionen Tibet.

– Tross alt, Malius Jones: Vil du egentlig være bestevenn med en gammel gubbe som lukter som gammelt yak-smør og holdt befolkningen sin nede i knusende fattigdom for å sikre en servil slaveklasse? Eller vil du lære dine 1390 millioner beste venner å kjenne? Vil du se på en gammel mann som skrumper inn liksom ørkenen i tørkeperioden, eller se tusen lotuser blomstre over hele det vide Kina?

ISFiT AVVISER ALL KRITIKK

Pressesjef Kyrre Ryeng i ISFiT forstår lite av anklagene til den kinesiske ambassadøren.

– Faktisk kommer vi til å reagere ytterligere ved å arrangere en debatt med den kinesiske dissidenten Liu Xiabao i september. Dit kommer også David Lin, utenriksminister i Republikken Kina. I pausen har vi tenkt å servere tårene til industriløse leilendinger, etter personlig ønske fra lamaen selv. Det gir ham hjemlengsel, forteller Ryeng.

SP.

SETT OG HØRT I TRONDHEIM

ETNISK MANGFOLD: Studenttinget fikk ikke notisen om dette.

ANNONSE

Kulturkalenderen

Returadresse
Under Dusken
Singsakerbakken 2e
7030 Trondheim

26.august-9.september/underart enkel ulk

TIRSDAG 26. AUGUST

Bakklandet

Klokka 17.30: Matkurs der du lærer å lage middelhavstorsk på norsk. Nam! Krever påmelding.

Kafé Skuret

Klokka 19.00: Quiz for bedrevitere og andre vitere.

ONSDAG 27. AUGUST

Verkstedhallen

Klokka 11.00: Seminar om scenekunst for barn og unge. Om den mye omtalte kulturelle skolesekken, teaterutdanning og unge dramatikkere. Relevant for teaterstudenter.

Ringve Botaniske hage

Klokka 18.00: Omvisning i anledning grunnlovsjubileet. Forvent prydbusker og andre buskvekser.

TORSdag 28. AUGUST

Ila Brainnstasjon

Klokka 17.30: Språkkafé! Learn how to speak norwegian at this language café event.

Teaterhuset Avant Garden

Klokka 19.00: Teater om serbisk familiehistorie, fortalt av Azra Halilovic.

Trøndelag senter for samtidskunst

Klokka 19.00: Ny utstilling om kunsthåndverk åpner. Norske klesdesignere som er bevisste på søm stiller ut. Sømmer det seg å troppe opp i billigmote, tro?

FREDAG 29. AUGUST

Coffe Annan

Klokka 19.00: Comet Kid har gjort kometkarriere, og til din store glede dukker de opp i Trondheim.

Samfundet

Klokka 22.00: Tubatuba spiller progpop i Klubben, bli med på festen! Klokka 23.59: I Knaus serverer belgiske Void of Expansion deg eksperimentell elektronika.

Trøndelag teater

Klokka 19.30: Fabrik- the legend of Moritz Rabinowitz er dukketheater om en jødisk kjøpmann i Haugesund, fortalt med norske og østeuropeiske eventyrtradisjoner, på engelsk. Hoi!

LØRDAG 30. AUGUST

Trondheim Sentralstasjon

Klokka 10.00: Guided tour langs Norges mest berykta elv, Gaula! Det blir prat om naturvern, ras og laks. Krever påmelding på deltager.no/gaula.

Me nightclub

Klokka 22.00: Det arrangeres festnatt med platesnurrere.

Samfundet

Klokka 19.00: Vaksineskepsis, vaksinehysteri, vaksine-hjelp! Hvor kommer dette fra? Det drøftes over øl på Samfundsmøtet i Storsalen. Klokka 21.00: Psykedeliske blomster og materialismehat? Hele huset fylles av hippier: la håret gro og møt opp i beste hippiestil. Klokka 22.00: I Klubben møter du Bloody Beach, som visstnok er noe psykedeliske, i alle fall for hippiekvelden. Klokka 23.59: Knaus fylles av «sinna-kåt electropunk med utestemme» når Jesus Fucking Christ hisser til fest.

SØNDAG 31. AUGUST

Ila Brainnstasjon

Klokka 12.00: Garasjesalg i brannbilgarasjen!

Samfundet

Klokka 19.00: Lasse og Geir er en klassiker du bør få med deg, og nå settes den opp i Storsalen. «Du maser jo som et lok'motiv!».

Sverresborg museum

Klokka 10.00: Det er kong Sverres dag, og det blir helgrillig av gris, samt musikk og aktiviteter.

MANDAG 1. SEPTEMBER

Trondheim Orientalske Danseskole

Klokka 17.30: Få kontakt med din fyrrige side og bli med på begynnerkurs i Flamencodans.

Trondheim Poledane

Klokka 17.00: Prøvetime i poledance. Sving deg godt.

TIRSDAG 2. SEPTEMBER

Samfundet

Klokka 19.00: I Biblioteket blir det exenteraften om feminisme i dagens samfunn. Har egentlig dagens feminist hår under armene? Redaktør Hilde Sofie Pettersen i feminist-tidsskriftet Fett gir deg muligens svaret.

Trondheim Folkebibliotek

Klokka 19.30: Carl Frode Tiller snakker om Innsirkling 3, og det vil du ikke gå glipp av.

ONSDAG 3. SEPTEMBER

Leütenhaven

Klokka 16.30: Tranetittetur til Meldal med fugleekspert. Avreise i fellesbuss. Spesielt aktuelt om du tar det berømte fugletitteemet.

TORSdag 4. SEPTEMBER

Ila Brainnstasjon

Klokka 17.30: Lær norsk på språkkafé! Learn how to speak norwegian at this language café event. Klokka 20.30: The Hummingbirds spiller både roots og folk og blues for musikkugne ører.

Samfundet

Klokka 19.00: Bare på film, sier du? Men vold på film, hvor farlig er egentlig det? I Biblioteket drøftes temaet på exenteraften.

FREDAG 5. SEPTEMBER

Havfruen fiskereataurant

Klokka 19.00: Jødisk kulturfestival tjuvstarter med shabbat-kveld.

Samfundet

Klokka 22.00: Bare Egil synger som vanlig om norske steder, og dukker antagelig opp i Storsalen med en splitter ny Trondheims-sang. **Trondheim sentrum** Klokka 18.00: Hele helga blir det sport i Trondheim: maraton, ritt og ikke minst NM i den obskure sporten «konebæring».

LØRDAG 6. SEPTEMBER

Samfundet

Klokka 19.00: Klart for samfundsmøte igjen, denne gangen om reklame i bylandskapet. Trenger vi å se reklame for sjokomelk, eller kjøper vi det uansett? Klokka 22.00: I Klubben gir Tommy Tokyo deg sine melankolske låter. Klokka 23.59: Aiming for Enrike er urørte og attraktive, røffe og støyende. **Synagogen** Klokka 13.00: Jødisk kulturfestival åpner, og det blir musikkinnslag og Ottervik-tale.

SØNDAG 7. SEPTEMBER

Ila Brainnstasjon

Klokka 14.00: Dagen derpå-jazz for dunkende hodepiner. Fyllesjuka forsvinner momentant.

Samfundet

Klokka 19.00: «En film om menneskeheten», kaller arrangøren Du Levande, som er søndagsfilm i Storsalen.

MANDAG 8. SEPTEMBER

Kafé 3B

Klokka 18.00: Prøvetime i stripping med Nina og Stine.

TIRSDAG 9. SEPTEMBER

Atter en regnvåt tirsdag dukker trykksverte duftende Under Dusken opp i stativene.

FOTO: CC 2.0 Calvin_Smith_flickr_horseman7869